

Előfizetési árak
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egy szám ára — ck 2—

NEVELÉS

POLITIKAI NAPILAP

1926 május 17 Hétfő

Ciuj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 104 szám

5686. Szívan 4

Győzött a lengyel katonai forradalom

A hadsereg és a munkásság többsége csatlakozott a fölkelőkhez. Pilsudszky feloszlatta a Vitos-kormányt és átvette a hatalmat

Orosz csapatmozdulatok a keletgalíciai határon

A még mindig káotikus lengyel eseményekből lassanként kezd kibontakozni a forradalom igazi arculata és az az irány, amely felé a lekirályozódás processzusa törekszik. Ma már kétségtelen, hogy Pilsudszky marsall katonai felkelése teljes sikerrel járt s bár a belső háborús frontja még hullámvásában van, a tábornok győzelmét immár befejezett ténynek lehet tekinteni. Pilsudszky még nem adott programot és jövő terveiről csak egy szűkszavú nyilatkozata nyújt némi felvilágosítást. Amit e rövid nyilatkozatban a lengyel köztársaság új elnöke mond, főleg meggyőztető lehet az európai demokrácia minden barátja számára. Pilsudszky bejelentette, hogy nem áhítzik Mussolini, De Rivera és Pángalosz babéjaira és eszéigában sincsen az új rendet Lengyelországban a diktatura eszközeivel megszilárdítani. Ellenkezőleg, az alkotmányosság uralmát akarja visszaállítani az országban. Pilsudszky szón állításának őszinteségét megerősíteni látszik az a tény is, hogy a szociáldemokrata munkásság végérvényesen elhatározta, hogy támogatni fogja Pilsudszkyt forradalmi céljainak megvalósításában. Ha ilyenformán sikerülni fog Pilsudszkynek megszilárdítania hatalmát, remélhető, hogy Lengyelországra és az országban élő kisebbségekre egy nyugodtabb és szabadabb korszak virrad.

A forradalomra azonban a belső nehézségeknél sokkal nagyobb veszedelmek leselkednek a határokon túlről. Így mindenekelőtt a külföldi tőzsdéken a forradalom hírére roha-

mosan esni kezdett a zloty, ami az amugyis súlyos gazdasági helyzetet még kritikusabbá teszi. Nincs szóban kizárva, hogy mielőtt a külföld meggyőződik az új helyzet megvalósulásáról, ismét visszatér — sőt remélhetőleg fokozottabban — bizalma a lengyel gazdasági helyzet jövője iránt.

A másik külső veszedelem Oroszország részéről fenyeget. A határmenti lakosság általól fogva komoly orosz csapatmozdulatok észlelt a lengyel határ mentén és a lengyel hadvezetőség attól tart, hogy Oroszország támadó szándékát táplál és felhasználja a belső rend felborulását egy Lengyelország ellen indítandó offenzívára. Amennyire Oroszország politikai mentalitását ismerjük, valószínűtlennek tartjuk, hogy a szovjet e pillanatot alkalmasnak találja egy támadóháború megindítására. Voltak ugyan hírek, amelyek arról számoltak be, hogy Oroszország Anglia belső gazdasági bajai folytán hajlamos egy Európa ellen irányuló offenzíva megindítására, de nincs kizárva, hogy ezek a hírek is a szovjetellenes tábor slammkiáltásai. A lengyel-orosz háborúnak esz-időszínt nincsenek meg sem a katonai, sem a pszichológiai feltételei. Amennyiben a lengyel határon tényleg voltak csapatmozdulatok, úgy sokkal valószínűbb, hogy ez azért történt, mert éppen Oroszország nem volt tisztában a forradalom karakterével és attól lehetett tartania, hogy az oroszellenességéről ismert Pilsudszky fog esetleg támadólag fellépni.

polgárháború kiörésének a Vitos-kormány és a köztársasági elnök az oka.

Pilsudszky megsebesült?

Pénteken délután és egész éjszaka Varsó főterén, a Szentháromság-terén nagy tüközet volt. A „Wiener Journal”-nak táviratorzáik Prágából, hogy ellenőrizhetetlen hírek szerint a harcok során Pilsudszkyt egy hadi repülőgépről dobott bomba megsebesítette, adjutánását pedig darabokra tépte.

A szocialisták éleshangú kiáltványt bocsátottak ki a Vitos-kormány ellen, amelyben bejelentik, hogy a munkásság is beavatkozik a harcba.

Posenben Haller tábornok vezérlete alatt készülődnek a kormányhű csapatok, hogy Varsó ellen vonuljanak. A diákság nagy tömegekben önkéntes szolgálatra jelentkezik.

Cáfoják a kormány elfogatását

A csütörtöki harcokról kiszivárgott újabb hírek szerint Varsóban igen heves küzdelem folyt le a kormánycsapatok és a forradalmárok között. Különösen a színház előtti térségen lefolyt összecsapás volt komoly, mert a kormánycsapatoknak az volt a feladatuk, hogy időt adjanak Vojcehovszky köztársasági elnöknek és a kabinet tagjainak az elmenekülésre. Ezt sikerült is elérniük és Vojcehovszky autómobilon, a miniszterek pedig repülőgépen menekültek el a Belvedere palotából. A védőcsapatok a szökés hírére feladták a citadellát és átállították Pilsudszkyhoz.

Pilsudszky győzelme után elfogatta Varsó helyőrségi parancsnokát, aki legnagyobb ellenfeleinek, Sikorszky és Haller tábornokoknak exponense volt a lengyel fővárosban. Letartóztatták azokat a magasabb állami tisztviselőket is, akik Pilsudszky ellen fordultak. A kormányhoz hű csapatok egyideig bombázták a városparancsnokság épületét, ahol Pilsudszky főhadiszállását tartja. Pilsudszky repülői válaszul a Belvederére és a tiszti iskolára dobtak bombákat.

Bucuresti Bukarest, május 15. A kormány jelentései szerint a lengyel-román határon teljes a rend és nyugalom.

Pilsudszky életrajza

Pilsudszky marsall ma 59 éves, 1867-ben született a vilnamegyei Zulowban. Óségi lengyel nemesi család sarja, valamennyi őse az orosz iga elleni küzdelmet tűzte ki életcéljául. Az ifjú Pilsudszky hű maradt család hagyományaihoz és nemesi szomszédaival együtt az első sorokban harcolt a lengyel szabadság kivívása érdekében. A forradalmi években mindig a küzdők első soraiban sorában állott. Egyetlen célt ismert: a moszkovita uralom lerázását és a lengyel haza felszabadítását. Egyetemi hallgató korában különböző fiatalkori tulkapások miatt kizárták az egyetemről. Akkor a szocialista mozgalomhoz csatlakozott, később azt a vádat emelték ellene, hogy részese volt a cár elleni merényletnek és ezért 1888-ban Szibériába száműzték, de már négy évvel később visszatért és Vojcehovski mai államelnökkel együtt földalatti munkát végzett. 1901-ben Lodzban letartóztatták; egy év múlva a pétervári rendőrbörtönből Krakóba menekült. 1904-ben Tokióba utazott és itt élt két évig. 1906-ban a lengbergi és krakkói szociáldemokraták harci szervezetét alapította meg és ebbe az időbe esik azoknak a fegyveres alakulatoknak kiépítése, amelyekből később a légiónok fejlődtek. 1914-ben a légiónok első brigádjának parancsnoka harcolt Oroszország ellen, később azonban átlépett a lengyel segélycsapatok kötelékébe. 1917 január 10-től június 24-ig tagja volt a varsói időleges államtanácsnak. Minthogy amellet agítált, hogy a légiónok

Pilsudszky lett Lengyelország új elnöke

Prágából érkezett hiteles jelentések szerint Vojcehovszky köztársasági elnök lemondott Pilsudszky javára. A Vitos-kormány feloszlott és az új kormány megalakítására most folytat tanácskozásokot Pilsudszky tábornok.

Egyébként az országban a nyugalom helyreállott, A vonatok rendszeren közlekednek és a lakosság izgalma is alább hagyott. A gyárakban mindenütt felvették a munkát.

Az elnökválsággal kapcsolatban a lengyel külügyminisztérium a következő kommunikáltette közzé:

A köztársaság elnöke, Vojcehovski lemondott minden jogáról Pilsudszky marsall javára, akit egyedül méltónak és hivatottnak ismer el Lengyelország kormányzására. Pilsudszky marsall Rataj országgyűlési elnökkel együtt állítja össze az új kormányt, amely a hatalom gyakorlására méltó személyiségekből fog állani. A rend helyreálltával a katonaság parancsot fog kapni, hogy térjen vissza helyőrségeibe. Pilsudszky elrendeli, hogy a hadsereg tartsa fenn a nyugalmat, rendet és a kölcsönös tiszteletet.

Lembergől jelentik: A lapok különkiadásában közlik, hogy a podvöltziskai hadosztály parancsnoka azt a jelentést küldte a lengbergi hadtestparancsnoksághoz, hogy az orosz határon nagy csapatokat látott felvonulni. A hadosztályparancsnokság sürgős erősítéseket kért a kormánytól. A lengbergi lapok azt írják, hogy nemcsak a keletgalíciai lakosság, hanem a hadvezetőség is orosz benyomulástól tart.

Súlyos harcok Varsó körül

A lengyelországi hírek szerint Varsó közelében folynak a harcok Pilsudszky hadserege és a poseni csapatok között. Mindkét fél súlyos veszteségeket szenvedett.

Pilsudszky kijelentette, hogy cupán a kormány távozását követeli. A köztársaság elnökének személye nem képez tüközpontot. Kijelenti, hogy távol áll a diktatúrától. A legutóbbi napok eseményei az ország alkotmányát és külpolitikáját nem befolyásolják.

A baloldali pártok vezetői Pilsudszkyt támogatják. A szociáldemokraták manifesztumot adtak ki, felszólítva hűveiket, támogassák Pilsudszkyt és azzal vádolják a köztársasági elnököt, hogy a polgárháború kitörésének ő az

oka, mert vonakodott a tárgyalásokat megkezdeni.

Pilsudszky mellett áll Marek szociáldemokrata vezetőpolitikus is, aki néhány nappal ezelőtt megbízást kapott volt kormányalakításra, továbbá Bartl, a keresetény munkások vezetője.

A munkásság csatlakozott Pilsudszkyhoz

Krakóban, Lodzban és Lembergben nagy tüntetések voltak Pilsudszky mellett, Pozenben a diákok Pilsudszky ellen tüntettek. A reguláris csapatok nagy része Pilsudszkyhoz pártolt és a szocialista munkásság rövid ingadozás után szintén határozottan a marsall mellett foglalt állást. A vasutasszervezetek tagjai pedig elhatározták, hogy Pilsudszky mellé állnak és minden erejükkel megakadályozzák a kormányhű csapatok szállítását. A határozat a legnagyobb csapás a Vitos-kormány ellen, mely eddig azt remelte, hogy a hozzá hű maradt ezredek Varsóba szállításával megváltoztathatja Pilsudszkynek kezdetben elért sikereit.

A lengyel országos szocialista párt manifesztumot adott ki, amelyben felszólítja hűveit, hogy támogassák Pilsudszky marsallt, mert a

Nagy pünkösdi
harisnyavásár
SIPOS-nál, Cluj,
 Calea Regele Ferdinand No 8.

**Kolozsváron letartóztatták
 egy vasuti betörőbanda vezetőit**
 A bottal elhorgászott százezer lej kalandos története

(Cluj-Kolozsvár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári központi rendőrség büntető osztályához az utóbbi hetekben tömegesen érkeztek feljelentések két fiatalember ellen, akik vonatérkezések és indulások alkalmával, vagy a pályaudvar előtt tartózkodó autóbuszoknál heletkezett tumultusokat ügyesen kihasználva, több utasnak pénztárcáját, értékes csomagjait tüntették el bámulatos ügyességgel. A feljelentések egyhangyosán két középtermetű, elegánsan öltözött borotvált képű fiatalemberrel szölettek, akik a legkörülmönfontabb trükkökkel fosztották ki áldozataikat. Így — amint az egyik feljelentés elmondja — K. J. magántitviselő, midőn az elmúlt hét valamelyik napján a bukarosi expresszre felszállt, meglepetve tapasztalta, hogy kofferjének fűlébe egy idegen bot akasztódott bele. A bot tulajdonosa, aki egy másik ur társaságában volt, nagy hajtongások között kért bocsánatot a kellőtlenül véletlenül és társával együtt erősen buzgólkodott a bot kiszabadításáért. A mitsem gyanító magántitviselő csak a vonat elindulása után vette észre, hogy föbbezer lejt tartalmazó pénztárcája a szokatlan kaland után eltűnt. Es eltűntek a pénztárcával együtt a titokzatos fiatalember is.

E hét folyamán újabb feljelentés érkezett a rendőrségre Goldstein Mihály nagyváradi kereskedő részéről, akinek százezer lejt tartalmazó pénztárcáját lopták el ismeretlen tettesek. A központi rendőrség büntető osztálya Cotz Jonel subkomiszárt bízta meg a nyomozás le-

választották. Ebben az állásban Pilsudsky az alkotmányozó szejmot hívta össze. 1922 ig maradt ebbeli méltóságában. Neki tulajdonítják, hogy amikor 1920 tavaszán a bolsevik orosz hadak már Varsó előtt állottak, a franciák segítségével olyan átcsoportosítást végzett a lengyel hadseregben, hogy hetek alatt sikerült az oroszokat visszaszorítani. A szociáldemokraták pártjától ő teljesen tartózkodott, mert féltve őrizte a nép között és a hadsereg előtt való népszerűségét. A hadsereg azzal tisztelte meg, hogy megajándékozta őt a marsall bottal, amit egyedül Poch francia tábornok kapott az oroszok visszaszorítása körüli érdemei elismerésül. Pilsudskyt a lengyel nemesség, a papág és a szélsőséges nacionalisták állandóan támadták.

folytatásával, aki Mehelean Iie csoportvezetővel rövid idő alatt biderizette a tettesek kiletét. A sorozatos zsebtolvajlások szerzői Florian Szever és Erőe László, a romániai büntető világ hírhedt és többszörösen büntetett alakjai. Utóbbinál több lopott holmi között Goldstein pénztárcáját is megtalálták. A százezer lejnek azonban nyomavesszett. A kolozsvári rendőrség nagy eréllyel vezeti a nyomozást, amely már a mai napig is szenzációs eredményeket produkált. Késztelen megállapítást nyert, hogy a két elfogott zsebmetsző egy jól megszervezett bandának a tagjai. Megállapítást nyert azonkívül, hogy a két jómódú betörő-társasággal is szorosabb nexus tartott fenn, mellyel együtt az utóbbi időben mintegy 15 betöréssel lopást követtek el. Ezzel kapcsolatban a rendőrség letartóztatta Kocsis Márton és Ujfalu-i István kolozsvári egyéneket, akikre rábizonyult, hogy résztvettek Tuffi Richárd brétfői villájának kirablásában és felgyújtásában. További letartóztatások várhatók.

Figyelom!
 Kárpitosok és kocsiyártók
 kellekeit legolcsóbban Back
 Bernát áruházában szerzhelik be. Oradea-Mare,
 P. Regina Maria No 1.

Telefon 955

Akiba
 Irta Giszkalay János

Titus megadásra szólította fel a szabadságharc utolsó bajvivőit. Bar-Giora és Gus-Chalav egymásra néztek, sötétén, keményen és készen állottak a felelettel. Megesküdtek, hogy élve nem adják meg magukat. De szabad és fegyveres elvonulás föltétele mellett hajlandók voltak az anélkül is tarthatatlan városrészt kiüríteni. Titusz kegyelemre való megadást követelt. És amikor a két hős, a biztos halál tudatában is büszkén utasította vissza ajánlatát, nem merte rohammal megtámadni Cion győnge falait. Újabb sáncokat épített a városrész körül. Tizenhét napig tartott az ostrom. A zéloták utolsó százai: álltak keményen, álltak győzhetetlenül az egész római világbirodalommal szemben. Aztán egy utolsó özőnlő roham. Az egész római hadsereg, egy hangyabolyellen. Száz római egy zélotára. És a zéloták álltak győzhetetlenül. A fegyver kihullott fáradt kezükből. A fogukkal, pusztá öklükkel rohantak a római soroknak. Csak meghalni tudtak. Legyőzni nem lehetett őket.

Gus Chalav élve jutott a rómaiak kezébe. De Titusz nem sokáig örülhetett a királyi fogásnak. Még ott Cion falai alatt lehetett ki lekét Cion legnagyobb hőse. Az éhség annyira legyöngítette anélkül is beteg testét, hogy a halál hamarosan megszabadította az elfogatás szűgyenétől. Mi lett Bar-Giórával? És mi lett azokkal a szerencsétlenekkel, harcosokkal és békés polgárokkal, férfiakkal, akik élve kerültek a győző kezébe? Titusz az a fajtalan, terhelt pederasztja, a vérben való kejelgésben tultett még apján Vespasianuson is. Jerusálaim üszkös romjai fölözt ezrével feszítette keresztve az elfogott zsidókat. Szörnyűséges keresztérdő volt az és amikor már nem volt fa keresztet ácsolására, ugy-

meszáróltatta le a fogságába esetteket, mint a vágó tulkokat. Leányokat, asszonyokat csordában hajtotta a rabszolgavásárookra. A legerősebb férfiakat kiválasztotta, hogy római diadalmenetet díszítsék, mint hadi trofeumok és aztán a római cirkusz maximusban a fenevadak elé dobatta őket a csöcselék perverz gyönyörködésére. Milyen egészen másképen viselkedtek Jerusálaim zélotái hősei a közöttük élő rómaiakkal. A történelem följegyezte, hogy Titusz hadseregéből sokat — és egyéb rómaiakat, is, — olyan hódoló csudá laltal töltött el a zéloták emberfeletti hősiessége, hogy az ostromló római táborból átszöktek az ostomolt városba, mert nem akartak többé isten bajvivői ellen harcolni. És a zéloták lovagias becsülettel fogadták a tegnapi ellenséget. És amikor az éhség már pusztítva dühöngött a városban, amikor Gus Chalav már a saját vitézeinek se tudott enni adni, az utolsó falatot ezek között a rómaiak között oszlatta széjjel, — mert hiszen idegenek voltak és védtelenek. Mivel és hogyan fizetett nekik, Gus-Chalavnak Bar-Giórának, az egész védtelen nyomorult zsidó nemzetnek a győzelmes Róma? — A történelem géniusza fájó eliszonyodással födi el két szemét — és mi is immár huzzuk össze a függőnyt a zsidó történelem véres, dicsőséges szinpadja előtt. Csak vázlatosan akartam elmondani a nagy zsidó szabadságharc történetét és így is csak azért, mert ez a g'gászi küzdelem már Akiba életében zajlott le. Husz, vagy huszonkétéves lehetett ebben az időben. Vajjon ott volt-e ő is Jerusálaim falain, amikor vérrrel és étellel kellett helyt állani a zsidó szabadság ügyéért? Husz, vagy huszonkétéves lehetett akkor. Valószínűleg igen. Történelmi adataink ugyan nincsenek erről. De vannak pszichológiai valószínűségek, amelyek bizonyítóbbak minden történelmi adattal. A második nagy szabadságharcnak épen ő,

Solem Alejchem végrendelete

Halálának tíz éves évfordulója alkalmával most tették közzé a nagy zsidó író végrendeletét. Meghatárolta szerzetet, zsidó jószág, népi egyszerűség és a hitves sironli szerete árad Salom Alejchem végrendeletéből.

Bárhol is érjen a halál, ne temessetek arisztokraták, előkelőségek, vagy gazdagok sorai közé, hanem egyszerű zsidók mellé, munkásnép szomszédságába; az igazi dolgozó nép sirtájtai között akarok feküdni és kívánom, hogy a sírkő, amit majd halálom után egy évre állítsanak nekem, vesesen fényt azokra, akik körülöttem nyugosznak. Képezenek az egyszerű hántok dekorációt sírom köré, amin'hozz az egyszerű, becsületes nép volt életem, a népköltő életemek fénylő napja.

Sírkövem semmiféle dicsérő titulust és bimbuzokat — „more merénu“ val — ne viseljen magán. Nem akarok egyebet a sírkövön, mint e nevet Salom Alejchem az egyik oldalon, a másik oldalon pedig rövid ismertetését annak, hogy mi munkát végeztem életemben.

Mehogy kollegáim felhívásoka, vitákat és diskussziókat folytassanak novem megörökítésére, hogy Newyorkban emléket állítsanak számomra, vagy hasonlót. Nem tudnék nyugodtan fektüni síromban, ha kollegáim nevéteségesen viselkedének emlékemmel kapcsolatban. Legjobb szobor számomra az lenne ha olvasnák munkáimat és ha néptünk jómódu köreiben mecénások akadnának, akik műveimet zsidó és más nyelven kiadnák és ezzel lehetővé tennék műveim széles körben való olvasását és csáklodom számára nyugodt, dolgozó egzisztenciát teremtenének. Ha már nem volt szerencsém hozzájuk, vagy ha nem érdemeltem meg életemben a mecénásokat, akkor talán halálom után jut osztályrészemül ez a szerencse. Azzal a biztos hittel távozom ebből a világból, hogy népem nem fogja elhagyni árváimat.

Síromon és azután egész éven át, majd később halálom évfordulója napján az engemet túlélt egyetlen fiam és vejeim, ha akarják, mondjanak kaddist utánam. Azonban ha ehhez nem lesz kedvük, vagy idejük, vagy ha vallási meggyőződésükkel ellenkezne, akkor ebbeli kötelességük alól azzal mentesíthetik magukat, ha e napon leányaimmal, unokáimmal és jóbarátaimmal összejönnek, felolvassák ezt a testamentumot és kiválasztják elbeszéléseim közül a legvidámabbat és ezt azon a nyelven, amelyen legszívesebben beszélnek, felolvastatják. Azt akarom, hogy nevemre örömmel emlékezzenek.

Olyan vallási meggyőződést követhetnek gyermekeim, amilyent akarnak, de arra nagyon kérem

Hétfő 1926 május

üket, zsidó származás valamelyik közülök le vallásra térne át, ezzel rendeletemből. Nem a követelem testvéreitől.

Utolsó kívánságom vigyázzanak anyjuk szeressenek boldog ösíték meg, gyógyítsanak sirassanak, ellenkezől rólam. Főleg ariá ké m'ssal, ne gyűlölködsanak segítő kezét eg teren, aki támogatású m'djünk lesz rá, fizese ben jelentkezőe nálu

Gyermekeim! Gó b'csületben viseljétek segítsen életutajtokor Salom ben Menac Alejchem.

A CIONISTA SZERZŐ
A Mizrachi

Irta: Dr.

Politikai mozgalm az erős szervezetre sok végrehajtása miatt érése miatt is. M észme és szervezets egyűvé van kapcsolva észme és ha a szer akkor ez gyakran az jesítmények nélkülözök

Aki a cionizmus v'v'zi és ebben látja a j'át, annak tudnia kel életet és lendületet ket, amik termőtalaja teremőideákat elővárá

A Mizrachi, a mi lében éppen e súlyos lentékeny kultur-vall mozgalunk megsztos pontból a mizrachi ig szilárdulni, hogy ilyen ldhessen. Ennek es egybegyűjtése és haték

Ijjár hónapja adjon kezettünk intenzívítás' föderáció kíván lenni. ez jelenteni fogja az e Meg vagyunk győződv d'ciókból nemes impul nizmusnak, hanem arr szellemünk szerint fog

A cionista közössé zandóságunk dokumen jelszót, hogy Ijjárban, helyezzük előtérbe z amelyek a mizrachi világszervezethez!

Akiba volt a szervezője és szellemi vezére. A Barkochba szabadságharcának, annak a nagy-szerű küzdelemnek, amely egyenes folytatása volt ennek az elsőnek. De erről majd csak később. Akkor, amikor Akiba életének ehhez a fejezetéhez érünk. Most, — e kelletnél talán hosszabbra vált, de Akiba és az akkori zsidóság lelki alaphangjának megértéséhez szükséges kitérő után (zsidó tudomány, szabadságharc stb.) fejezzük be végre tanulmányunknak azt a részét, amelynek címe:

Akiba, a codificátor.

Patriarkáliskoru agastyán volt már Jochanan ben Zakkai, olyan öreg, amilyen életkört csak Erec Jisráél áldott napsütésében ének meg néha az emberek, amikor kilopatya magát az ostomolt Jerusálaim falsi közül. O maga, még Hillél közvetlen tanítványai közül való volt; egyébként vérségi kötelékek is fűzték a nagy mesterhez és a vérségi kötelékekkel a vérméskéletet és mentalitást is teljes mértékben átörökölte szellemi elődjétől. Ugyanakkor, amikor a nemzeti szabadsáért való küzdelem szent láza viharzott végig az egész zsidó népen, amikor Sammai kemény tanítványai a kétségbeesés és izzó lelkesedés föltartóztatlan erejével vitték a leigázott országot a véres élet-halál küzdelembe, ugyanakkor, amikor a zélotái hősiesség úgy söpörte ki Cestius légíőit az ország területéről, mint az ősi vihar a polyvát, ugyanakkor amikor a nagy Hillélnek egyenes leszármazottja és utóda a Szanhedrin elűőki tisztjében: Simon ben Gamliél maga is a zéloták élén állott és tevékeny részt vett a szabadságharc megszervezésében: Ugyanakkor Jochanan ben Zakkai rendületlenül megmaradt Hillél tanítványának és változatlanul a békét, a meg-hódolást hirdette. (Folytatása következik.)

A mai zsidóság
 Irta: Mo

A zsidó nép és k az utóbbi évtizedekben Abszolút mértékkel m általában javult, de a zótti feszültség nemho sok országban ros:zabí het megállapítani a c' zótti viszonyban is. az utolsó három évtize a nemcionista zsidó k zony a zsidóság legsz itatva a cionis'a ideol mételten rámutatott — arra a ma már le nem a zsidókérdés, amelyne lánsook meraven e'zár páriányalathoz tartozó valló zsidót gondolkoz nak, de meg is vitatja

A zsidóság törtér már nem szigetelődik nép legszélesebb réte új irányítást szeres és ez az skarat együt foglalkozókra és ma a nagy elmélyüléssel fog jónösen az ókori népek

évfordulója al... k közzé a negy... éti. Meghatódott... népi egyszerűség... szeretele ár... deletéből.

omassatek ari... agok sorai közé... munkásnép szom... érhantjai között... y a sík, amit... nek nekem, ves... em nyugszanak... dekorációt sírom... sletés nép volt... napja.

titulust és bim... ne viseljen ma... ón, mint ezeket... a másik oldalon... hogy mi munkát

vitákat és disz... brókitésére, hogy... nomra, vagy ha... tektáid síromban... ének emlékem... számomra az... ha népünk jó... ak, akik művei... és ezzel lehetővé... olvasását és cs... isztenciát terem... nemés hozzájuk... emben a mecse... jut osztályrésze... s hittel távozom... fogja elhagyni

át, majd később... met túlélő egyet... ndjának kaddist... z kedvük, vagy... dúsúkkal ellen... ól azzal mente... nyaimmal, uno... nek, felolvassák... k elbeszéléseim... a nyelven, ame... divstatják. Azt... lékezzenek.

vethetnek gyer... nagyon kérem

emi vezére. A... annak a nagy... enes folytatása... majd csak ké... etének ehhez a... teltténél talán... akkori zsidóság... z szükséges ki... adságharc stb.)... knak azt a ré...

volt már Jo... amilyen élet... psütésében ér... akkor kilopat... falai közül. O... itványai közül... itelések is füz... gi kötelekekkel... s teljes mérték... Ugyanakkor... való küzdelem... ész zsidó né... nitványai a két... áltartózatatlan... ot a véres élet... amikor a zélota... légióit az or... har a polyvát... lének egyenes... hedrin elnöki... naga is a zélo... vett a szabad... nakkor Jocha... egmaradt Hillé... békét, a meg... következik.)

üket, zsidó származásuk tradícióit őrizték meg. Ha valamelyik közülük leválna a zsidó törzsről és más vallásra térne át, ezzel önmaga törölte magát végrendeletéből. Nem akorok közösséget vele és megkövetelem testvéreitől, hogy vessék ki őt maguk közül.

Utolsó kívánságom utódaim és gyermekeimhez: vigyázzanak anyjuk egészségére és gondtalanságára, szerezzenek boldog öregkort neki, keserű életét edesíték meg, gyógyítsák megőrt szívet. Engem ne sirassanak, ellenkezőleg örömmel emlékezzenek meg rólam. Főleg arra kérem őket, éljenek békében egymással, ne gyűlölködjének, válságos időkben nyújtsonak segítő kezet egymásnak, minden szegény emberen, aki támogatásukat kéri, segítsenek és mihielyt mődjük lesz rá, fizessék ki adósságomat, amennyiben jelentkező náluk egyik-másik hitelezőm.

Gyermekeim! Gondolj megőszült jó nevetem bősületben viseljétek és a menyekben lakozó Isten segítségét éléttutjaitokon, amen!

Salom ben Menachem, Nahum Rabinovitz, Salom Alejchem.

ACIONISTA SZERVEZET HÓNAPJA

A Mizrahi és az Ijjar-akció

Irta: Dr. Oskar Wolfsterg

Politikai mozgalmaknak nagy szükségük van az erős szervezetre nemcsak a politikai elgondolások végrehajtása miatt, hanem kulturális célok elérése miatt is. Minden politikai közületben az eszme és szervezetsége maga rejtélyes módján egyfőve van kapcsolva. A politika küszöbén áll az eszme és ha a szervezetben krízisek állanak be, akkor az gyakran azért van, mert a politikai teljesítmények nélkülöznek az inspiráló eszméket.

Aki a cionizmus kulturális feladatait komolyan veszi és ebben látja a mozgalom kulminációs pontját, annak tudnia kell, hogy a szervezetbe akaratot, életet és lendületet kell bevinni, azokat az elemeket, amik termőtalaja az eszméknek. Gondolatokat, teremtetőideákat elővarázsolni bizony nem lehet.

A Mizrahi, a mi nagy világszervezetünk kebelében éppen e súlyos időkben ismerte föl mint jelentékeny kultur-vallási csoport a mi reneszánsz mozgalomunk magaslatos jelentőségét. Szervezeti szempontból a mizrahi igyekszik minél jobban megállapodni, hogy ilyen módon egyre erősebben fejlődhessen. Ennek eszköze pedig a szellemi erők egybegyűjtése és hatékonytá tétele.

Ijjar hónapja adjon alkalmát nekünk ebbeli igyekezetünk intenzívtására. A mizrahi akcióképes föderáció kíván lenni. Ha mi megerősödünk, akkor ez jelenteni fogja az egész mozgalom megerősödését. Meg vagyunk győződve nemcsak arról, hogy a tradíciókból nemes impulzusokat szolgáltatunk a cionizmusnak, hanem arról is, hogy a zsidó jövő a mi szellemünk szerint fog alakulni.

A cionista közösséggel való szoros együvértartandóságunk dokumentálására kiadni szeretném a jelszót, hogy Ijjarban, az organizáció hónapjában helyezzük előtérbe mindazokat a problémákat, amelyek a mizrachit hozzákapcsolják a cionista világszervezethez!

A mai zsidóság szellemi atmoszférája

Irta: Moses Waldmann

A zsidó nép és környezete közötti viszonyban az utóbbi évtizedekben bizonyos változás állott be. Abszolút mértékkel mérve, a zsidóság jogi helyzete általában javult, de a zsidó és nemzsidó világ közötti feszültség nemhogy alábbhagyott volna, hanem zötti országban rosezabodott. Hasonló jelenséget lehet megállapítani a cionisták és mizrachisták közötti viszonyban is. A cionista elvek propagálása zötti viszonyban is. A cionista elvek propagálása az utolsó három évtizedben olyan erős hatást tett a nemcionista zsidó közösségekre, hogy ma már bizony a zsidóság legszélesebb rétegei is át vannak átvatta a cionista ideológiától. Most Blumenfeld ismételtén rámutatott — e tényt bebizonyítandó — arra a ma már le nem tagadható jelenségre, hogy a zsidókérdés, amelynek taglalása elől az asszimilációs mervezen t'zárkóztak, mostanában minden pártárvnyalathoz tartozó és minden vallási felfogást valló zsidót gondolkozásba ejt. Nemcsak gondolkoznak, de meg is vitatják a zsidó problémákat.

A zsidóság történetének tanulmányozása ma már nem szigetelődik bizonyos körökre, hanem a nép legszélesebb rétegei akarnak új eszméket, új irányítást szerezni a zsidók történetéből. Ez az akarat egyuttal kihatott a történelemmel foglalkozókra és ma a legjobb nemzsidó elmék is nagy elmélyüléssel foglalkoznak a zsidóságnak külsőben az ókori népek között lezajlott történetével.

Alaposan érdeklődnek éppen ama kor iránt, amikor a keresztény egyház kialakulóban volt. Ez a kor egyébként is a világtörténelem leggrardízusabb szakja. A művelt emberiség soha olyan válságos és lelki nagyszerűségek olyan súlyos idejét nem élte át, mint éppen akkor és nem csoda, ha a megvárakoztatások mai korszakában, a mélyebb belátással megáldottak, oda vonzódnak abba a túlfűtött korbba. Ennek a mai mentalitásnak tudható be az is, hogy Palesztinában hónapok alatt sokkal több munka folyik az ásátások terén, mint az előző idők évtizedeiben. Krochmal, Jost, sőt Graetz története is sok tekintetben már avultaknak mondhatók, mert e felfedezések során megdőltek évszázadokon át meggyökösödött történelmi szempontok. A zsidó történeírás ma már nem apológia, nem vitaközös más történelmi felfogásokkal, a zsidó történelem ma a tények őszinte feltárása minden más melléktéket kikapcsolásával. Ha olvassuk Dubnow zsidó történetét, aki a zsidóság történetében gyönyörűen meglátta a határokot, egész más mentalitással nézzük a mai zsidó népies megmozdulásokat. Ezt a művet pedig a három évtizedes cionista munka termelte ki magából. A cionista mozgalom politikai sikerei mellé hozzásegődött a zsidó reneszánszmozgalom szellemi termelése. Szakitottunk azzal a régi iskolával, amely mindent a valláson át akart megindokolni és megmagyarázni. Népies határok között feltétlenül nagy szerepe van a vallásnak, különösen a zsidó nép sokréttü tevékenysége körül, azonban voltak és vannak olyan közösségi akciók és meggyilvánulások, amelyek inkább a nemzet sajátosságainak termékei. Ezek a szempontok olyan természetűek, hogy nem csak a zsidó nép érdeklődését tudják felkelteni, hanem más nemzetekhez tartozókat is és innen van, hogy ez az új literatura be tudott hatolni nem zsidó rétegekbe is és a világ legjobbjainak megértését és megbecsülését szerezte a zsidóság számára.

Amikor az Ijjar-akciót bevezettük, nekem első gondolatom volt, hogy ez az új irodalom jegyében történjék. Az intenzív propaganda kerülje mindazokat az eszközöket, amelyeket eddig alkalmaztak a zsidó szónokaink és előadóink. És azt kívánom, hogy az Ijjar akció propagandája a nemzeti ideológia jegyében terjedjen.

Mussolinit meggyilkolták és Olaszországban kitört a forradalom?

Lemondott a jugoszláv kormány

Bucuresti-Bukarest, május 15. Lapzárta után este tíz órakor jelent a Rapid Távirati Iroda: A fővárosban olyan hírek keringenek, hogy Olaszországban súlyos események játszódnak le. E hírek szerint Mussolinit meggyilkolták és az egész országban forradalom van. A hatóságokhoz nem érkezett semilyen jelentés erre vonatkozólag. Érdeklődünk az olasz követségen, ahol azonban a szolgán kívül senki sem tartózkodott, mert délután nincs hivatalos óra.

Bucuresti-Bukarest, május 15. Belgrádból jelentik, hogy a jugoszláv kormány lemondott. Sándor király megkezdte a kihallgatásokat.

A váradai jelölt zsidó-politikája

Ennek az írásnak — noha egészen aktuális apropója van — még sincs semmi köze sem a választásokhoz. Bizonyos rendszeresen megismétlődő patológikus tüneteket akarunk leszögezni, amelyek nem először, legfeljebb csak új formában jelentkeznek az erdélyi közéletben. Legelőször is le kell szögezni, hogy az erdélyi zsidóságnak a választásokon való magatartása nem tartozik ennek a cikknek a keretébe. Erre vonatkozólag a zsidó választási blokk döntése lesz az irányadó, amely legelső sorban a zsidó érdekeket fogja szemelőtt tartani.

Mint hogy azonban bizonyos technikai okok a zsidó választási blokk végleges álláspontjának leszögezését késleltetik, az utóbbi napokban olyan illetéktelen akciók burjánoztak fel, amelyek a közvélemény megtévesztésével a zsidóság nevében és mint a zsidó érdekek képviselői akarok érvényesülni. Kolozsváron összeül néhány hítközségi korifeus, politikai faktornak játsza ki magát és noha tömegei nincsenek és nem is lehetnek, programot ad ki, amely a régi recept szerint kicsinyes oportunitások, pillanatnyi látszat-előnyök reményében feladja az igazi zsidó célokat.

A másik oldalon átlátszó politikai műfogással egy új terminus technikust dobtak be a jöhiszemű közvélemény megtévesztésére. Ez a terminus technikus az ugynevezett „magyar kulturájú zsidóság”, mint politikai faktor, amelyek legújabb illetéktelen szószólója, Weisz Sándor dr., a „Keleti Ujság” főszerkesztője és biharmegyei képviselőjelölt. Nos, ha a magyar nyelvi kulturáltságon van a hangsúly, akkor a magukat zsidónak valló erdélyi zsidók legelőször is a kulturáltság, mint a magyar nyelv szempontjából nem szorul rá Weisz Sándor dr. vezérére. Az erdélyi zsidóság nagy többsége természetesen adottságánál fogva magyar kul urája, ez azonban nem jelent és nem jelenthet politikai állástfoglalást, a mi politikánk az országos és egyetemes zsidó érdekekhez kell, hogy igazodjék.

Weisz Sándor dr., akit a Magyar Párt, hogy a „Keleti Ujság” támogatását megnyerje, kénytelen-kelletlen képviselőjének jelölt és aki, noha a biharmegyei Magyar Párt külön futár útján kérte a központot, hogy szabadítsák meg őket Weisz Sándor személyétől, mégis „önérvényesen” ragaszkodott a jelöltséghez, a tájékozatosan „ragaszkodott a jelöltséghez, a tájékozatosan” emberek merészségével avatkozik bele a zsidókérdésbe. Nem lehet csodálkozni azon, ha Weisz Sándor ur, akinek közéletében és ma

gánéletében is a zsidósággal való kapcsolata eddigi mindösszeabban állott, hogy a „Keleti Ujság” b. u. üzleties szempontokból körmönfont és zavaros „zsidó politikát” csinál, most mint „zsidó képviselőjelölt” képtelenségeket beszél. Bihar-megyei programbeszédében mindenekelőtt kijelentette, hogy az egész világon Erdély az egyetlen hely, ahol Zsidó Nemzeti Szövetség alakult. Persze a jelölt urnak halvány fogalma sincs arról, hogy a lengyel parlamentben harminnyolc képviselője ül a zsidó nemzeti blokknak. Mint hogy a jelölt ur az ország közéletéből a „Keleti Ujság” szerkesztőségén kívül alig ismer valamit, azt sem tudja, hogy Bukovinában és Beszarabiában is hatalmas politikai szervezete van a népi alapon álló zsidóságnak, a régi királyságban pedig lendülettel halad előre a zsidó nemzeti klub szervező munkája. Weisz Sándor ur erről a szerinte unikum-számba menő Zsidó Nemzeti Szövetségről nem átálja kijelenteni, hogy kormánytámogatással a magyarság gyöngítésére jött létre. Valószínűleg azt hiszi, hogy a Balfour-deklaráció is csak azért történt, hogy az erdélyi magyarságot gyöngítsék. Ezzel a bornirtsággal igazán nem érdemes vitába szállni, különösen egy olyan emberrel nem, aki évekkal ezelőtt tajtékozó szájjal szidta a zsidó reneszánszmozgalom minden megnyilatkozását, de a kényszerítő üzleti körülmények hatása alatt évről-évre több „engedményt” tett a zsidó nemzeti gondolatnak. Most már ott tart, hogy a Palesztinamunka előtt ájtatosan forgatja ki a szeméit, a még tavaly hangoztatott „magyar zsidóság” fogalmat az enyhébb „magyar kulturájú zsidóság”-gal helyettesíti be. Miután a Zsidó Nemzeti Szövetség erdélyi alakulásának körülményeit Weisz Sándor ur ilyenformán elintézte, azt a merész kijelentést kockáztatta meg, hogy a Zsidó Nemzeti Szövetség nem is létezik, hiszen sem a magyar kulturájú zsidóság, sem az ortodox zsidóság soha sem tartozott hozzá. Programbeszédének legvégén pedig hiven a Keleti Ujság eddigi politikájához, leszögezte mélységes fájaldalmát, hogy a Magyar Párt a jelen választásokon miért nem haladt együtt ezzel a nem is létező és direkt a magyarság gyengítésére alakult Zsidó Nemzeti Szövetséggel.

Nem hisszük, hogy Weisz Sándor ezzel a programbeszédével hasznos szolgálatot tett volna a Magyar Párt biharmegyei tagozatának. Mert ezek után igazán nem hisszük, hogy akadjon Nagyváradon olyan zsidó, aki arra a listára szavazzon, amelyiken Weisz Sándor szerepel.

Manoilescu államtitkár tőzsdét és vámszabadraktárt ígér Nagyváradnak

Gazdaságunkét a nagyváradai kereskedelmi és iparkamarában

(Oradea-Mare-Nagyvárad, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel kilencórai kezdettel a kereskedelmi és iparkamara nagyteremében Manoilescu pénzügyi államtitkár ankétot tartott. Az ankéttra megjelentek az összes hatósági és gazdasági reprezentánsok.

Barbu Romulus, a kamara elnöke nyitotta meg az értekezletet, aki megköszönte a kamara nevében az államtitkár látogatását. Poppel Ágost dr. a Kereskedelmi Csarnok nevében német nyelven üdvözölte az államtitkárt, nem mint az államhatalom képviselőjét, hanem azt a faktort, aki meg fogja adni a régóta kívánt alkalmat arra, hogy a váradai kereskedelem minden baja illetékes helyen meghallgatásra találjon. Kifejti, hogy vámszabadraktárra, tőzsdére és jó vasúti összeköttetésre volna szüksége Nagyváradnak. Moskovits dr. a város és környék iprosai és a gyáripárosok országos szervezetének nagyváradai körzete nevében üdvözölte az államtitkárt.

Manoilescu államtitkár emelkedik ezután szólásra. Beszél a lej zuhanásáról, amelynek szerinte semmi oka nem volt, mert bankjegyinfláció nincs az országban és az államháztartás mérlege is rendben van. Az Áveresou-

kormány azonban minden eszközzel oda fog hatni, hogy a lej egyszer és mindenkorra stabilizálva legyen. A Nagyváradon felállítandó vámszabadraktárról, valamint a tőzsdéről kijelenti, hogy ezeket a kérdéseket a nagyváradai kamara előterjesztéséből jól ismeri, mert ezek a problémák a kormánynak is szívügyei és ezért mindent el fognak követni, hogy a lehető legrövidebb időn belül meg is valósuljon egy a tőzsde, mint a vámszabadraktár felállítása. A tőzsdére annál is inkább szüksége volna Nagyváradnak, mert a román értékpapirokat egyáltalán nem ismerik Erdélyben.

Ezután az export és import vámtarifák kérdéséről beszélt az államtitkár. Szerinte az is hozzájárult a lej eséséhez, hogy a kereskedők, akik tudtak az importtarifa felemeléséről, nagy mennyiségű árut szereztek be külföldön. Szükség volna arra, hogy a nagy importtal szemben most már az export is induljon meg erőteljesebben, amely szintén erős mértékben hozzájárulna a lej stabilizációjához. Biztosítja a kereskedőket, hogy a jövőben mindenféle hatósági vegzaturától meg lesznek kímélve. A konferencia után bankett volt Manoilescu tiszteletére.

A bányászokon kívül az összes angol munkások megszűntették a sztrájkot

Az angol király újabb proklamációja. Herbert Samuel nagy érdemei a sztrájk likvidálása körül

(London, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A sztrájkhelyzet annak ellenére, hogy a bányászok még mindig ragaszkodnak a munka beszüntetéshez, lényegesen javult. Ugylátszik, hogy a szakszervezeti tanács vezetősége érvényt tud szerezni a sztrájk beszüntetésére kiadott határozatának. Nagyban hozzájárult a helyzet enyhüléséhez a királynak és Baldwin miniszterelnöknek egy újabb proklamációja, melyben biztosítja a munkásokat, hogy a kormány nem tűri meg egyetlen munkaadó részéről sem az olyan tendenciákat, amelyek arra irányulnának, hogy a munkássággal szemben retorziót alkalmazzanak akár bérlésállítás, akár munkaidőmeghosszabbítás, vagy elbocsátás formájában. Tegnap a vasúti vállalatok és a munkások között a megegyezés létrejött és az összes vonalokon megkezdődött a normális közlekedés.

Nekünk, zsidóknak nagy elégtételünkre szolgál, hogy ezt a gigantikus és az egész világ gazdasági életére könnyen vezetésessé válható munkás-tökeharcot Sir Herbert Samuel, Palesztina volt főkormányzója juttatta el a békés megoldáshoz. Herbert Samuel, aki tudvalevőleg az angol birodalmi szénbizottság elnöke, amely hivatal ma talán még fontosabb és felelősségteljesebb, mint a miniszterelnöki tisztség, a sztrájk kitörése idején nem tartózkodott Londonban, hanem egy tiroli kis fűrdőhelyen nyaralt családjá körében. Itt érte őt a sztrájk kitörésének híre. Erdekés momentum, hogy Herbert Samuel dr. Weizmannal, a cionista világ-szervezet elnökével utazott vissza Angliába, ahol már türelmetlenül várták. Herbert Samuelnek csakugyan sikerült 24 óra alatt egy olyan bölcs megoldási formát találni, amely tárgyalási alapul szolgálhatott a munkássággal való megállapodásra. Erre vonatkozó elaborátuma a következő pontokat tartalmazza:

1. Javasolja a kormánynak, hogy a szénbányák állami szubvencióját továbbra is folyósítsa mindaddig, míg a szénkérdést végleg sikerül szabályozni.
2. A munkásság és a bányatulajdonosok közötti tárgyalások eddigi módja nem vált be. Országos bérszabályozó tanácsot kell felállítani, amelynek joga legyen végleges határozatokat hozni.
3. A kormány megismétli ama elhatározását, hogy a bányáipar reorganizációját törvényhozási úton fogja végrehajtani.
4. Egy bizottság alakíttatik a bányamunkások részvételével, amely a megalkotandó törvényeknél a kormánynál mint tanácsadó szerv

fog működni.

Mihelyt ezekben a pontokban sikerült létrehozni a megállapodást, egy új bérmegállapodás köttetik a következő szempontok figyelembevételével:

- a) A megállapodás legyen lehetőleg egyszerű és világos.
- b) A most érvényben lévő specializált bérminimum eltöröltetik és helyébe egy általános bérminimum lép.
- c) A bérmegállapodást időről-időre revízió alá veszik.
- d) A bányáiparban nem alkalmaznak újabb munkásokat.
- e) Minthogy szükségessé válik, hogy a veszteséggel dolgozó bányák munkásainak egy része más bányákban helyeztessék el, a kormány anyagi eszközökkel fogja támogatni ezt az akciót.
- f) A kormány anyagi támogatásban fogja részesíteni azokat a munkásokat, akik a bányáipar reorganizációja következtében kárt szenvednek.

Ezt a javaslatot egy levél kíséretében juttatta el Herbert Samuel, a szakszervezeti tanácshoz, amely hosszas tanácskozás után elfogadta azt tárgyalási alapul. A megindult tárgyalásokat szintén Herbert Samuel vezette személyesen, amelyek aztán rövidesen a sztrájk megszüntetését kimondó határozatot eredményezték.

a világon páratlanul áll. Jó polgári pensió napi 50 csehkoronától feljebb. Felvilágosításul szolgál Mg. Ph. El. **Singer, Timisoara, II. Str. P. Tegle Nr. 2.** Axi nem utazhat, az használja Pöstyén

iszap-házikurát.

Pi. Qu. iszapkoczká, köz gamma kompress minden gyógyszerárban, drogeriában kapható.

Krauss Sámuel

(Hatvanadik születésnapja alkalmából)

Zsidó írók, tudósok rég széttörték a sorompókat, melyek e'edeiket a nagyvilágtól elzárták, de a zsidó tudományokkal foglalkozó zsidó tudósok még mindig páratlan önzetlenséggel és önfeláldozással dolgoznak egy kicsiny körnek külső elismerés nélkül, a nagyvilág részéről majdnem észrevétlenül. Tudtommal egyetlen romániai zsidó felekezeti lap sem emlékezett meg dr. Krauss Sámuel bécsi rabbiszemináriumi tanárról, kinek eredeti és vonzón megírt aktuális munkáját: *A négyezer éves Palesztina történetét* két év előtt ismertetem az Uj Keletben és akinek legújabb munkáját most mutatom be, a nagy tudós 60 éves születési jubileuma alkalmából. Mulasztást követnék el, ha ezuttal röviden nem vázolnám korunk e kiváló zsidó tudósának működését, ki a budapesti rabbiképzőt elvégezve, már mint neves férfi foglalta el a budapesti orsz. izr. tanítóképző héber tanári állását, míg nemsokára az akkor alapított bécsi rabbiképzőn kapott megfelelőbb katedrát. Lapokat töltene be munkáinak csupán címét is felsorolni, melyek magyar, német, héber, francia és angol nyelven jelentek meg és a zsidó tudomány legkülönbözőbb ágaival foglalkoznak. A talmud tengerén ép oly biztos evez, mint amilyen otthonos a zsidó történet különböző korszakában. Kommentárt ír Juda Halévi, Mózes ibn Ezra költeményeihez és könyvet ad ki a régi galileai zsinagóga-romokról. Átkutatja a keresztény egyházatyák görögül és latinul megírt műveit, hogy a midrás behatását kimutassa és ir Attila kardjának zsidó vonatkozásáról. Magyarra fordítja és magyarázza a talmud „Derech Erec” (=életszabályok) traktátusát, rámutat a magyar nemzeti krónikák bibliai vonatkozásaira, ir pannondák nyomokról a talmudi irodalomban, zsidó kéziratokról Mátyás király budai könyvtárában, majd meg ismét a gáoni korszakról ir nagy tudással, vagy a misnáról, talmudról összefoglaló, általános tanulmányt.

Alig hagyta el az iskola padjait, pályadíjat nyert a talmud—midrásban előforduló görög és latin kölcsönszavakról írt szótárával, mely egy-maga díszes helyet biztosított volna neki a zsidó irodalomban és amelyet Löw Immanuel méltónak tartott, hogy jegyzetekkel lásson el. E munkához nemcsak az egész talmudot (mind a kettőt, a jeruzsálemit és babiloniait!) az összes midrásokat (hány ember van Erdélyben, aki csak látta is ezeket!) és a targumokat kellett áttanulmányozni, hanem alaposan kellett ismerni a görög nyelvet, különösen előzsidai és bizánci tájszólásait — melyek a talmud és midrás mestereire befolyással voltak, — ugyanintén a kesei latin nyelvet: rendszerbe kellett foglalni hangtani törvényeit, nyelvtani változatait és amire ismét csak Krauss hangszorgalma képes, összegyűjteni és feldolgozni az addigi kutatásokat. Hogy minő nyereség e munka a zsidó tudomány részére, azt csak az méltányolhatja kellőképpen, ki a talmud—midrási irodalommal foglalkozva tapasztalja, minő nehézségeket okoznak az ott lépten nyomon előforduló, félreértett és elferdített id-

Hencsertakarók,
brókátok, butorszövetek legolcsóbb
bevásárlási forrása **Back Bernát,**
Oradea-Mare, P. Regina Maria I.
Telefon 9-55

Üvegcsiszolás!

Butor- és fali tükrök 2—8 mm. vastagságban, minden méretben és kivitelenben, u. m. sarkos, ovál és barok. Finn-tükrök 2 mm. vastag, eredeti táblákban és kivágva. Autóüveg.

Tükrőjavítás.

Üveg részefoglalása művészi kivitelenben. Tükrök és tükörüveg-raktár. Hajlított üveg.

„VENUS” üvegcsiszoló és tükrőgyár, Friedrich & Co. közkereseti társaság, **Sibiu,** Schneidergasse No 4.

Különs kiszolgálás. Előnyös szállítás.

gen szavak. De még bámulatosabb szorog Krauss háromkötetes szinte nélkülözhetetlen magányos feldolgozását megítéléséhez. Meremudot vallásügyi szorog ávéheti összes vallástörténeti, régészeti, szóval tudományos hat pecsétel zárt képen nem kutatja. hogy a talmudot, a ciklopédikus munkáimint irodalmi műve csak kezdetén vagy bányának a kiaknáz művelődéstörténeti j azt semmi sem bizony mellyel a nemzsidó talmud tanulmányoz

Ha Krauss Sámuel gitott volna ily értéktény tudós írta volna egyetemek vetekedte démiák választották pok szenteltek volna főleg a magyar sajtó származásu, de magának valló tudóst, kishozt magyar nyelven társára írta meg. Akik hogy öt ilyesmi nem méltó jubileuma. Ha lepte magát egy ere írta anyai őseinek, Jéletrajzát, ki Csehó kit II. Lipót 1790-é érdemeiért, melyeket a dohánymonopólium konyság terén béké Popper volt Ausztriá get kapott — az o nemeslevele 1622-ben végén megindult zsid az elsőnek, kinek sorolt részletésinél fog szorgalmat tehet a z lomnak, ha működési az egyes zsidó kivete nyomatköcsan rámutat az akkortájt sem vale zárkóztatott el a zsid lása elől, kinek még horribile dictu! — a tények között is la levében, hogy egész országban, hogy nagy kereskedelmi vállalat az egész országban le konyság gyako lásába és keresztény közt. N mes férfi munkásság hogy egykoru és kése sok a legnagyobb dic

A legszebb emlékek Krauss tanár minden tekintetben n és e tulajdonképen cas szorgalmasan és szere férhető apró adatokat munka, hanem egy szertén és vonzón írt írásai is becsületet sz nem a zsidóságnak kinek életfolyása, min mivelősi, egyszerű, si ság dicőségére a tud

Tavas mélyen les

Muslin harisny
Cérna flor ...
Selyem flor ...
Selyem, tartós

Keztyű és kötöt

HELL
Főtér

Marasztaló ítéletet hozott a hadbíróóság a kommunista-pörben

Tíz évtől 30 napig tartó börtönnel és pénzbüntetéssel sújtottak nyolcvanöt vádlottat, négyet pedig felmentettek

(Cluj Kolozsvár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kétheti izgalmas tárgyalás után szombaton este 8 órakor hirdette ki őrjási érdeklődés mellett ítéletét a kommunista propagandával vádolt ifjúmunkások bünpörében a kolozsvári VI. hadtest hadbíróósága. A 89 vádlott közül 85 ellen marasztaló ítéletet hozott a hadbíróóság, míg 4 vádlottat felmentettek.

A tárgyalás utolsó napján délelőtt Popov Adonis fejezte be védőbeszédét. A megszakításokkal tizenhat óráig tartó beszédben az ügyvéd behatóan foglalkozik a vád lényegével és kimutatni igyekezik, hogy a vádlottaknak a mozgalomban való részvételét milyen körülmények determinálták. Végül felmentést kért a vádlottak számára. Georgescu Mircea királyi biztos replikájában mindenben fenntartja a vád állításait és a politikai és társadalmi rend felborítását büntető törvény első és tizennegyedik szakaszának szigorú alkalmazását kéri.

Délután három órakor nyitotta meg újra az ülést Solomon hadbíró-vezető és átadta a szót a vádlottaknak, hogy adják elő védekezésüket az ítélet meghozatala előtt. A vádlottak nagy többsége ártatlanágat hangoztatta és felmentését kérte. Fekete Mihály és Goldberger Miklós külön védőbeszédet tartottak, amelyekben bizonyítani igyekeztek, hogy a vád, amelyet ellenük a rend felforgatása miatt emeltek, nem állhat fenn, mert ők nem rendbontásra, hanem a munkások kulturális nivójának emelésére törekedtek.

Felnégykor ítélethozatalra vonul vissza a bíróság. Négyórai tanácskozás után nyolcórakor hirdette ki a hadbíróóság ítéletét Solomon vezetésű. Négy vádlott kivételével a hadbíróóság valamennyit bűnösnek találta abban, hogy részt vettek a romániai kommunista ifjúmunkás szervezetekben, amelynek

célja a mai politikai és társadalmi rend felborítása. Ezért a hadbíróóság Nagy Istvánt, Horváth Emil és Molnár Sándort 10 évi börtönrre és tízezer lej pénzbüntetésre, valamint politikai jogainak tíz évre való elvesztésére, Breiner Béla, Szabó Gyula, Floruca Moise és Ábrahám Márton vádlottakat in kontumáciam nyolc évi börtönrre, tízezer lejre és politikai jogainak tíz évre való elvesztésére, Gerber Miklóst in kontumáciam hét évi börtönrre, tízezer lej pénzbüntetésre, Borza Rezső és Haranghi Imre vádlottakat ugyancsak in kontumáciam öt évi börtönrre és ötezer lej pénzbüntetésre, Ortner Irént három évre és ötezer lejre ítélték. A jelenlevők közül Goldberger Miklóst és Kolb Lajost öt évi börtönrre, tízezer lej pénzbüntetésre és politikai jogainak felfüggesztésére, Fekete Mihályt négyévi börtönrre és ötezer lej pénzbüntetésre, Demetrovics Aladárt három évre és ötezer lejre, Lipsitz József két évi börtönrre és ötezer lejre, Fuchs Simont és Lakatos Pál másfél évi börtönrre és ötezer lejre ítélték. Sipos Imre, Nagy Juci, Toth János, Fülöp János Ábrahám Kató, Pusztai Sándor, Pusztai Gyula, Balog Gyula, Vass Gyula, Horváth László, Weimann József, Tóth János, Fülöp János, Friedmann Mátyás, Nagy István II, Damjan Imre, Szabó Domokos Schächter Malek Mendel, Dsbreceni Ferenc, Nikes Rudolf, Talpas György, Bretschneider Mária, Alsó István, Áron Pál, Kral Oszvald, Bakó Gyula, Fuma Károly, Lóvi Izák, Balogh József, Török Károly, Bruckner Lajos, Ungvári János, Tótkés Gábor, Csegezi József, Kovács Sándor, Kolozsvári István, Kocsis Péter, Ulrich Eerene, Hartig József, Rosenfeld Jenő vádlottakat egy hónaptól egy évig terjedő börtönbüntetéssel sújtotta a hadbíróóság, míg Mihályi Albert és János, Marosán György és Harasztos István vádlottakat a vád és annak következményei alól felmentették.

Vilmos excsászárné irányította Doornból a német monarchisták puccskészülődéseit

Súlyosan kompromittáló leveleket találtak a mozgalom vezetőinél. Óriási fegyverraktárt fedeztek fel Berlin mellett

Adenauer kölni polgármestert emlegetik Luther utódjának

(Berlin, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az a nagyarányú jobboldali összeesküvés, amelyet a „Berliner Zeitung am Mittag“ hirtel adása alapján pattant ki, még most is foglalkoztatja a német közvéleményt. Mint ismeretes, a puccsterv hírére Braun porosz miniszterelnöknél fontos tanácskozás volt, amelyen a rendőrfőnök súlyosan kompromittáló adatokat terjesztett elő. A bizonyítékok alapján Severing belügyminiszter szükségesnek látta azonnal elrendelni a Werwolf, Wicking és Olimpia nevű állítólagos sportegyesületeket, amelyek vezetőinél házkutatást tartottak. A kormány ezenkívül más intézkedéseket is foganatosított arra, hogy a jobboldali elemek tervbevett puccskísérletét csirájában elfojtsák.

A nagyiparosok egy része, akiknél a berlini rendőrség a leleplezett puccskísérlet alkalmából házkutatást tartott, bűnvádi feljelentést tettek a rendőrség vezetői ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. Dr. Neumann lübecki polgármester, akit a puccs tervezői a német köztársaság elnökévé akarták kikiáltani, kénytelen volt polgármesteri állásáról lemondani. Class igazságügyi tanácsosnak, a monarchista üzemek irányítójának egy levelét találták meg nála a házkutatás alkalmával. A levél Neumannra nézve rendkívül kompromittáló adatokat tartalmaz. Class ellen ugyancsak kompromittáló adatok és levelek kerültek elő, amelyeket Vilmos excsászárhoz és a császár feleségéhez intéztek. Ezekben a levelekben ugyancsak a császárt, mint az excsászárné feleséges császári és királyi uralkodójának szolítja. A császárhoz intézett levélben köszönetet mond egy kért, amelyet Vilmostól kapott és biztosítja a volt uralkodó, hogy a Hohenzollern uralom visszaállítására irányuló mozgalom változatlan eréllyel folyik Németország területén. Még érdekesebb az a levél, amelyet Class

az excsászár feleségéhez intéz és amelyből kitűnik, hogy a volt császár neje személyesen aktív részt vett a Németországban folytatott monarchista üzemekben és hogy személyes megbeszélésre akarta összehozni Class igazságügyi tanácsost a volt császárral. Class azonban ezt az összejövetelt taktikai okokból nem tartotta helyesnek. A császárhoz intézett levélben Class bepanaszolja Hindenburgot, aki szerinte sajnálatos módon Luthert és Stresemann nagy államférfiaknak tartja és aki tekintélyét ilyen módon komolyan kockáztatja.

A berlini rendőrség ma Berlin mellett egy nagy munició- és fegyverraktárt fedezett fel, amely a Stahlhelm nevű nacionalista szervezet tulajdona volt. A kézfegyvereken és töltényeken kívül rengeteg gépfegyvert, golyószórót és kézigránátot találtak. Ezeket a fegyvereket valószínűleg a most feloszlatott ugynevezett Sportegyesületek akarták felhasználni a szervezett monarchista felkelés alkalmával. A megtalált tervezetek szerint a forradalmat Berlin déli részében akarták megindítani.

Berlin, május 15. A kormányalakítás kérdése ma a megvalósulás stádiumába jutott. Pénteken éjjel 11 órakor Berlinbe érkezett Adenauer kölni főpolgármester, akit a pályaútváron a centrum-párt vezére fogadta. Adenauer nyomban rövid megbeszélést folytatott a centrum-párt vezetőivel és kijelentette, hogy hajlandó a birodalmi kancellári tiszteletet vállalni. Adenauernek nincs mandátuma, de igen tapasztalt államférfiúnak és a köztársaság kipróbált hívének tartják, akinek vezetése alatt a Luther-kabinet összes miniszterei megtartanak összes tárcáikat.

Lábizzadás ellen Podol

gen szavak. De még hatalmasabb tudást és még bámulatosabb szorgalmat és sokoldalúságot mutat Krauss háromkötetes talmudi archeológiája, mely szinte nélkülözhetetlen segédkönyv a talmud tudományos feldolgozásához és a talmudi korszak helyes megítéléséhez. Mert magyarázhatja valaki a talmudot vallástörténeti szempontból egész helyesen, hozzáveheti összes vallásos kommentárait, de irodalmi, történeti, régészeti, vallástörténeti, nyelvészeti, egyetemes tudományos szempontból, mint irodalmi művet hét pecséttel zárt könyv marad előtte, ha ilyenképpen nem kutatja. Jóformán csak egy felzárada, hogy a talmudot, a zsidóságnak e csodálatos enciklopédikus munkáját, tudományos szempontból, mint irodalmi művet is tanulmányozzák és még csak kezdetén vagyunk e kimeríthetetlen kincses bányának a kiaknázásában. Hogy minő általános művelődéstörténeti jelentőséggel bír e buvárkodás, azt semmi sem bizonyítja jobban, mint a mohótság, mellyel a nemzsidó tudósok vetik rá magukat a talmud tanulmányozására.

Ha Krauss Sámuel más tudományokat gazdagított volna ily értékes munkával, vagy ha keresztény tudós írta volna meg e munkáknak felét is, egyetemek vetekedtek volna érte, tudományos akadémiák választották volna be tagjaik közé, napilapok szenteltek volna hasábes cikkekkel méltatására, főleg a magyar sajtó ünnepelte volna a magyar származású, de magát tudatosan zsidó reneztségűnek valló tudóst, ki műveinek egy tekintélyes részét magyar nyelven, a magyar tudomány gyarapítására írta meg. Aki Krauss tanárt ismeri, az tudja, hogy őt ilyesmire nem igazgatja. Neki megvolt az ő méltó jubileuma. Hatvanadik születésnapjára megírta magát egy eredeti, értékes munkával. Megírta anyai ősnének, Joachim Adler von Poppernek életrajzát, ki Csehország zsidóságának primása volt, kit II. Lipót 1790-ban nemzeti rangra emelt kiváló érdemeiért, melyeket a cseh közgazdaság, gyárpar, a dohánymonopólium, a pénzügyek és a közjótékonyosság terén békében és háborúban szerzett. Nem Popper volt Ausztriában az első zsidó, ki nemiséget kapott — az olasz eredetű Basevi Jakab nemeslevele 1622-ben kelt, — de a 18 ik század végén megindult zsidó nemesi és idején egyike volt az elsőnek, kinek nemesi diplomája, a benne fel sorolt részletsínél fogva beszédes okmány arról, mielő szolgálatot tehet a zsidóság a hazának, a társadalomnak, ha működési teret nyitnak számára. Nem az egyes zsidó kivételes rangemelésére akarunk itt nyomtatékosan rámutatni, hanem arra a tényre, hogy az ekkortájt sem valami zsidóbarát bécsi udvar sem zárkózhatott el a zsidó Popper érdemeinek honorálására elől, kinek még azt is megengedte, hogy — horribile dictu! — a zsidóegyeden kívül, keresztények között is lakhat! — Meg van írva a nemeslevélben, hogy egész új iparágat honosított meg az országban, hogy nagy és nélkülözhetetlen ipari és kereskedelmi vállalatokat finanszírozott, hogy ő adta az egész országban legolcsóbban a pénzt és a jótékonyág gyakorlásában nem tett különbséget zsidó és keresztény között. Nem részletezhetjük itt ezermes férfi munkásságát, de rá kell mutatnunk, hogy egykorú és későbbi keresztény és zsidó források a legnagyobbnal dicsérettel emlékeznek meg róla.

A legszebb emléket híres ősnének azonban mégis csak Krauss tanár emelte e könyvével, mely minden tekintetben méltón sorakozik többi műveivel és a tulajdonképpen családtörténeti munkája, melyhez szorgalmasan és szeretettel gyűjtötte a nehezen hozzáférhető apró adatokat, nemcsak alapos történeti munka, hanem egyben hű korrajz is, melyet népszerűen és vonzón írt meg és amely, mint többi írása is becsületet szerzett nemcsak szerzőjének, hanem a zsidóságnak is. A hatvanéves tudós pedig, kinek életfolyása, mint a zsidó tudományok legtöbb művelőjé, egyszerű, sima, — halad tovább a zsidóság dicsőségére a tudományok végtelen mezején.

Dr. Lóvy Ferenc.

Tavaszi vásár mélyen leszállított árakkal.

- Muslin harisnya lei 88
- Cérna flor lei 97
- Selyem flor lei 115
- Selyem, tartós 150-180

Kesztyű és kötöttáru nagy választékban

HELIOS-nál

Főtér 7 szám.

el
(alkalmából)
ék a sorompó-
l elzárták, de
zsidó tudósok
és önfeláldo-
k külső el'sme-
gndnem észrevét-
zsidó féleke-
Krauss Sámuel
nek eredeti és
A négyezer-
előtt ismert-
újabb munkáját
éves születési
övetnék el, ha
nk e kiváló zsidó
esti rabbiképzőt
glalta el a bu-
tanári állását,
bécsi rabbikép-
lapokat töltene
sorolni, melyek
ngol nyelven je-
legkülönbözőbb
ngerén ép oly
a zsidó történet
t ir Juda Ha-
z és könyvet ad
ról. Átkutatja a
latinul megirt
mutassa és ir
síról. Magyarra
„Derech Erec“
ut a magyar
aira, ir pannon
ban, zsidó kéz-
ívtárában, majd
nagy tudással,
oglaló, általános

adjaik, pályadíjat
rduló görög és
ával, mely egy-
a neki a zsidó
ánuel méltónak
E munkához
a kettőt, a jeru-
hidráceokat (hány
ta is ezeket!) és
ni, hanem ala-
elvet, különösen
melyek a talmud
voltak, — ugy-
ndszerbe kellett
rtani változatait
yaszorgalma ké-
addigi kutatáso-
a zsidó tud-
olhatja kellőké-
mmal foglalkozva
znak az ott lép-
és elferdített ide-

arók,
legolcsóbb
k Bernát,
a Maria I.

olás!

m. vastagság-
ítelben, u. m.
ör 2 mm. vas-
gva. Antóüveg.

ás.
ítelben. Tükör
tott üveg.
iszolda és tü-
ár, Friedrich
Sibiu.

nyös szállítás.

Az ellenzéki pártok bíróság elé akarják állítani a csendőrség országos parancsnokát

Tiltakozások sorozata a választási terror ellen. A kormány hivatalos kommunikéban cafolja a halálosvégű választási incidensek hírét. Goga a választási visszaélések megtorlását igéri

(Bucuresti-Bukarest, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A választási propagandakörúton lévő ellenzéki jelöltek a párt központjának küldött távirati jelentéseikben nap nap után a vidéki katonaságok terrorcselekedeteiről számolnak be.

Az ellenzék feljelentést tesz Stefanescu tábornok ellen

A választási terrortól szóló jelentések hatása alatt a nemzeti párt és a parasztpárt vegyes bizottsága ma délelőtt ülést tartott, melyen mindenekelőtt a választási kampányról beérkezett jelentésekkel foglalkoztak. A beérkezett jelentések arról számolnak be, hogy az ország minden részében nagy terror folyik. Az ellenzék egyáltalán nem tud propagandát csinálni. Elhatározták, hogy a bíróságnál feljelentik Stefanescu tábornok csendőrpáncsnokot, aki a törvénnyel összeütköző rendeleteket adott a csendőrségnek. Őt tekintik az elkövetett törvénytelenések szerzőjének. Egyben az ural kodóhoz is táviratot intéznek, amelyben sérelmeiket feltárják.

A Stefanescu elleni feljelentést Mirto és Joanitescu írják alá.

Ezután elhatározták, hogy a megyei választásokon is együttesen veszik fel a harcot és ezért távirati utasítást adtak a vidéki tagozatoknak, hogy készítsék el mielőbb listáikat.

Stere Constantin ma kihallgatáson jelent meg Averescu miniszterelnöknel és beszámolt neki azokról a választási visszaélésekről, amelyek Beszarabiában akadályozták a parasztpárt propagandáját.

A kormány cáfol

Az ellenzéki lapok közléseivel szemben a belügyminisztérium sajtóosztálya megcáfolja azt a hírt, hogy Nicolescu ügyvéd, nemzetpárti jelöltet a csendőrök Jilomitzamegyében agyonlőtték volna. A tényállás a sajtóiroda szerint az, hogy az ügyvéd a hatósági közegek megfélemlítése végett revolverrel többizben a levegőbe lőtt. Nicolescu nem halt meg, hanem teljesen egészséges.

A belügyminiszter minden sérelem orvoslását igéri

Goga belügyminiszter ma délelőtt magához kérette a sajtó képviselőit, akik előtt a választási visszaélésekkel kapcsolatos kérdésekben a következő nyilatkozatot tette:

— Ma nem élünk normális időköt és így a kormánynak kötelessége kezében tartani az ország rendje feletti felügyeletet. Manapág itt is, ott is előfordulnak vegzaturák, melyek azonban érthetők keil, hogy legyenek, különösen nálunk, ahol szerencsétlenségre még neme erősödött meg a törvénytesség tradíciója. Ami engem illet, minden olyan sérelem ügyében, melyet tudomásomra hoznak, azonnal intézkedem. Nem hiszem, hogy legyen valaki az országban, aki elmondhatná, hogy hozzám juttatott jogos sérelmet nem orvosoltam. Elvem: a rend fenntartása és a jog és a törvényesség respektálása.

Miklós herceget is feltartóztatták a csendőrök

Az autók és kocsik megszorított csendőrségi ellenőrzése egyre-másra érdekes incidenseket teremt. Tegnap Bratiannu Jonel volt egy falóráig csendőrök foglya, ma Miklós herceg autóját tartóztatták fel a csendőrök a grivitzi sorompónál. Miklós hercegnél nem voltak igazolóokmányok és így néhány percig, míg a parancsnok megérkezett, vesztogelni kellett a herceg aú ónak. A parancsnok, aki nyomban felismerte a helyzetet, sűrű bocsánatkérések közepette engedte útjára Miklós herceget. Miklós herceg egyébként holnap Kolozsvárra érkezik.

A miniszterek erdélyi útja

A kormány tagjai ezen a héten megkezdtek erdélyi propaganda-turnéjukat. Goga belügyminiszter ma este Lepadatu pénzügy miniszterrel együtt Nagyszebenbe utazik, ahol népgyűlés keretében programbeszédet mond. A belügyminiszter hétfőn lesz ismét a fővárosban.

Averescu miniszterelnök Gogával együtt a jövő hét péntekjén Kolozsvárra utazik. Pünkösd második napján a miniszterelnök Temesváron lesz.

Felelősségre vonták Beszarabla miniszterét

Kisenevből jelentik: Sergiu Nitza miniszter tegnap népgyűlésen beszámolót tartott a politikai helyzetéről. Luncescu volt parasztpárti képviselő a népgyűlésen felelősségre vonta a minisztert a Beszarabiában előfordult választási visszaélésekről. A felelősségrevonás nem történt a legudvariasabb formák között és ezért a miniszter ugyanilyen értelemben válaszolt. Luncescu viszonyválaszában élesen nekitámadt Sergi Nitzának, úgy, hogy a miniszter kénytelen volt a népgyűlés színhelyéről botrány közepette el

A zsidó higiénia

a düsseldorfi egészségügyi világkiállításon

(Düsseldorf, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A művészetéről híres Düsseldorf városában hatalmas és jelentőségében is kimagasló kiállítás nyílt meg. A közegészségügyre, népjólétre és testápolásra vonatkozó szemléltető tárgyakat állították itt ki és pedig a világ minden kulturnemzetének ilyen irányú dokumentumsából.

Általános érdeklődést kelt a kiállításon a zsidó egészségügyi osztály, amely egy templomszerű díszes pavilonban nyerte elhelyezését. A pavillon ormán hatalmas betűkkel pompázik a cím: „Hygiene der Juden“.

A pavillon bejáratánál domborművek illusztrálják a zsidók házassági szentségét, a betegápolás ősi intézményét, a vagyontalanoknak a föld hozadékához való természetes jogát, a fertőző betegségeknek már az ősidőkben való elkülönítését, az étel tisztaságára vonatkozó biblikus törvényeket és a szombatot: mint a test és lélek pihenőnapját.

Megejő látvány a szombati szoba. Ebben a helyiségben visszaverázsolódik minden, ami a

távozni. Valószínűleg párbaj lesz közöttük.

Pan Halippa ma táviratot intézett a parasztpárthoz, hogy az orhei kerületben megakadályozzák a parasztpárti lista benyújtását és így a parasztpárt ismert vezére mandátum nélkül fog maradni.

Bratiannu Vintila veszi át Marzescu jelöltségét

Jasiból jelentik: hogy az ottani liberális listavezető az elhunyt Marzescu helyett Bratiannu Vintila lett.

Marzescu volt az elnöke a liberális párt ottani tagozatának. A pártközpont határozata értelmében az elnökséget egyelőre nem töltik be, hanem az ügyek vezetésével egy triumviratus intézi, melynek tagjai Jamandi, Constantin Toma és Luposan.

Temesváron hat lista van

Temesvárról jelentik: A mai napon adták be a temesvári törvényszéken a jelölőlistákat. Ezek szerint hat párt indul a küzdelemben és pedig a paktamos kormánypárt, a liberális párt, a városi és falusi dolgozók blokkja, a nemzeti párt, a Cuza-párt és a szociáldemokrata párt.

zsidó ember számára a hét e napján nyugalmat, a világi bajoktól való elvonatkoztatást és lelkiépülést jelent. Mellette sorakoznak a vallási törvényeken alapuló jóléti intézmények, amelyek egyuttal higiénikus jelentőségűek. Az intézmények szervezetsége és fejlődése plasztikusan van bemutatva, ugyszintén az üldözött és otthonuk elhagyására kényszerült tömegek segélyezése.

A Palesztina osztályon bemutatják az újjáépítés keretében működő szociális és egyéni munkát. Az utolsó teremben mutatják a zsidó faj életjelenségeinek statisztikáját, a születési és halálzási arányokat és a fizikai regenerációra vonatkozó adatokat tabellákon.

A jóléti intézmények alapsejje a chevradisa és egyik lezsebb kipompázása a Bnei Brit páholy, amely a legtöbb indítékot adta az internacionális zsidó jóléti munkának. A palesztinai osztályt a palesztinai cionista exekutive népgészségügyi bizottsága (Waed Habriut) állította össze.

Weizmann éles kritikája

Anglia szűkkeblű magatartásáról az újjáépítés körül

A palesztinai arab intellektuelek héberül tanulnak, hogy beiratkozhassanak a zsidó főiskolákra

(Páris, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Erec Jiszráélből való visszatérése alkalmával — amint azt az Uj Kelet is megírta — dr. Chaim Weizmann, a cionista világszervezet elnöke útját megszakítva, Párisba érkezett, ahol a Keren Hajjeszód Komité a Continental szálloda disztermében estélyt rendezett a tiszteletére.

Az estélyt tanácskozás előzte meg, amelyet dr. Félix Kahn nyitott meg. Az üdvözlő beszédekot Hillel Zlatopolski és dr. Fildermann tartották, majd Victor Basch, a Sorbonne tanára, lelkes beszédet mondott a cionizmus mellett. Kihangsúlyozta, hogy nemcsak a zsidók, hanem minden igazságos ember tartozik elősegíteni a cionizmust.

Weizmann professzor felelt az üdvözlésekre és többek között ezeket mondotta:

— Hálát kell adnunk istennek és a zsidó nép jobbainak, hogy benne vagyunk a munka keillos közepében. Erec Jiszráél nem elvont fogalom többé, nem mozdulatlan objektum, amelyet bármikor könnyen áttekinthetünk. Erec Jiszráél ma már maga az élet, dinamikus élet minden akadállyal, nehézséggel és küzködéssel, ami az életnek elmaradhatatlan attribútuma.

Ezután Palesztina politikai helyzetéről nyilatkozott Weizmann és ismertette az angol mandatárius hatalom magatartását a zsidó ügygel szemben. Megállapította, hogy a mandatárius hatalom Erec Jiszráél felépítése körül passzív szerepet játszik. Be kell vallani, hogy a palesztinai kormány a zsidóknak a kincstári földékre való igényei, az iskola ügy állami szubvencionálása és a bevándorlás megkönnyítése kérdésében kissé csökönyösen várakozó

álláspontot foglal el. Reméli azonban, hogy ha a zsidók következetesen megmaradnak követeléseik mellett, Anglia rávehető lesz az igazságos követelések teljesítésére. Azonban e harc végrehajtása körül nagy óvatosságra int a zsidóságot. Ezt az intelmét — ugymond — majd csak évek multán fogják megérteni és méltányolni. Az arab lakossághoz való viszonyunk lényegesen javul. A kölcsönös megértés tekintetében legfontosabb szerepet játszott az az ekevas és a kalapács, amely a zsidók kezében van.

Beszéde további során Weizmann rámutatott arra az öröndetes tényre, hogy százötven arab tanító, aki Egyiptomból jött megnézni a zsidó munkát Erec Jiszráélben, el volt ragadtatva ettől a munkától. Arab technikuskok és telegrafisták héberül tanulnak, hogy tanulmányaikat a haifai héber technikumon folytathassák. Bizonyosága ez annak, hogy a mindennapi élet megteremtí majd a rendezett együttműködést, amely még jobban el fog mélyülni.

Az utóbbi években a zsidó népesség arányszáma az országban tizenhét százalékkal emelkedett. A ma legsúlyosabb problémája mindenesetre a bevándorlási kérdés. Az ilyen kicsi és szegény ország számára a gyarapodása negyvenezer zsidóval — nagyon sok. Erec Jiszráél az új emberek felvétele tekintetében korlátolt ország. Mig az emigráns, aki Amerikába megy, ott pénzre tehet szert szert, addig Erec Jiszráélben épen az ellenkezője áll fenn, mert ide pénzt kell küldeni és csak akkor jöhetnek a bevándorlók. Erec Jiszráél zsidóinak száma a világ zsidóságának akaratától függ.

Az Uj Kelet az ország napilap
Szerkesztők: Giza
Felelős szerkesztő:
Az Uj Kelet elnöke
megjelenés

Az Uj Kelet késztségei:

Oradea-Mare-
Str. Aurel Vlaicu
(Ernyőszék.)

Aradon: Ho
Str. Romanului 2.
Sighetul-Marr
Miksa, Zsidó Nera
Timisoara-Te
Nemzeti Szövetség

— Mitilneu
musról. Bukaresti
miniszter fogadta
világszervezet Buka
svanger dr. ismerté
zsidó nemzeti mozg
miniszter kijelentett
megértéssel és ro
világszervezet Pales

— Négy pol
fel Temesvár v
jelentik: Mint en
mesterválasztását a
sitette arra való
jelöltet terjesztettel
jelöltet ir elő. A
hogy a két jelölt
a másik pedig lib
jobban szerette v
mesterei székbe sa
városi testület ma
ült össze és most
új jelöltek a köv
Goldis-párti, Don
és dr. Georgevici I
jelölt dr. Muth G
A szavazatok sor
jelölt 14 et, a ha
szavazatot kapott.
bizonyosra vezető.
mester kinevezés
alakulni.

— Főiemeltés
Közölte az Uj Kele
általános drágulás é
tekintettel a napila
foglalkoztak. A lap
elhatározták, hogy
három lejre emelik
léptek érvénybe.

— Köszönetn
Schwartz Simon S
vasuti felügyelő b
kel kerestek fel b
család halás köszö

— Bálint Al
hangversenyét. I
művészgeneráció eg
néhány hónappal ez
versenyén finom int
stilusival és erőtelje
színes játék nagysz
szel egy csapásra mé
sége tekintélyes rész
senyét e hó végén
zenekar és önálló in

— Nem helye
őrnagyot. Bukares
a fogházak letartózt
tegnap ült össze a
helyezéséről döntsön

Ruhája molymmentessé válik, ha Czinknél festtet, tisztittat.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és kassai zsidóság napilapja

Szerkesztők: Gáskalay János és dr. Marton Ernő
Felolós szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet elnökének utánnyomását csak a főszerkesztő engedélyével lehet követni.

Az Uj Kelet fiókkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezedévi emléktér 2. (Ernyőzúzat.)

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Sighetul-Marmatiel-Máramaroszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara-Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-u. 2.

A mai naptár

Vasárnap

5686. Szivan 3.
1926. május 16

Hétfő

5686. Szivan 4.
1926. május 17.

Mitilineu külügyminiszter a cionizmusról. Bukarestből jelentik: Mitilineu külügyminiszter fogadta dr. Olsvangert, a cionista világszervezet Bukarestben időző képviselőjét. Olsvanger dr. ismertette a külügyminiszter előtt a zsidó nemzeti mozgalmat és Palesztinamunkát. A miniszter kijelentette, hogy a román kormány igaz megértéssel és rokonszenvvel viseltetik a cionista világszervezet Palesztinamunkája iránt.

Négy polgármesterjelöltet terjeszt fel Temesvár város tanácsa. Temesvárról jelentik: Mint emlékeztetés, Temesvár polgármesterválasztását a belügyminiszter megsemmisítette arra való hivatkozással, hogy csak két jelöltet terjesztettek fel, holott a törvény három jelöltet ír elő. Az igazi ok azonban az volt, hogy a két jelölt közül az egyik nemzetipárti, a másik pedig liberális volt, a kormány pedig jobban szerette volna, ha a temesvári polgármesteri székbe saját pártjabeli ember kerül. A városi testület ma újabb polgármesterválasztásra ült össze és most Goldis pártit is jelölték. Az új jelöltek a következők: dr. Dobosan János, Goldis-párti, Domasnianu György nemzetipárti és dr. Georgevici Lucian liberális és a negyedik jelölt dr. Muth Gáspár a svábok képviselője. A szavazatok során Dobosan 15, a második jelölt 14-et, a harmadik 6-ot és a negyedik 1 szavazatot kapott. Így Dobosan megválasztása bizonyosra vezet. A temesvári tanács a polgármester kinevezése után véglegesen meg fog alakulni.

Főlemelték a bukaresti lapok árát. Közölte az Uj Kelet, hogy a főváros lapkiadói az általános drágulás és a papírárak emelkedésére való tekintettel a napilapok eladási árának főlemelésével foglalkoztak. A lapkiadók hosszas tanácskozás után elhatározták, hogy a lapok példányonkénti árát három lejre emelik föl. Az új árak a mai napon léptek érvénybe.

Köszönetnyilvánítás. Mindazok, akik Schwartz Simon Sándor nyugalmazott államvasuti felügyelő elhunytá alkalmából részvétükkel kerestek fel bennünket, fogadják a gyászoló család hálás köszönetét. Dr. Schwartz Márton.

Bálint Aliz megismétli kolozsvári hangversenyét. Bálint Aliz, a budapesti fiatal művészcsoport egyik legtehetőbb zongoristája néhány hónappal ezelőtt megtartott kolozsvári hangversenyén finom interpretációjával, intelligens játéktípusával és erőteljes technikai felkészültségével a színes játék egyszerű művészetét produkálta és ezzel egy csapásra meghódította a zenekedvelő közönség tekintélyes részét. Második kolozsvári hangversenyét e hó végén fogja megtartani, színpfónikus zenekar és önálló interpretáció keretében.

Nem helyezik szabadlábra Cernat őrnagyot. Bukarestből jelentik: Cernat őrnagy, a fogházak letartóztatott vezérigazgatója ügyében tegnap ült össze a vádtanács, hogy szabadlábra helyezéséről döntsön. Cernat ártatlanságát hang-

Teleky Pál gróf vallomása a frankhamisítási per mai tárgyalásán

Vázsonyi ellen nemzetgyalázás címén megindították az eljárást

(Budapest, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Fajvédők körök szerint az igazságügyminiszter utasította az ügyészséget, hogy nemzetgyalázás címén indítson eljárást Vázsonyi ellen. Hivatalos nyilatkozatot még nem adtak ki az ügyről, de a kormánypárti képviselők értesülése szerint az igazságügyminiszter a Vázsonyi ellen indított eljárásról szombaton egy fajvédő interpellációja kapcsán értesíteni fogja a képviselőházat.

A frankügy mai tárgyalásán gróf Teleky Pál tanuvallomása következett. Az elnök megkérdezi, hogy mikor értesült a hamis frankjegyek gyártásának tervéről?

Teleky elmondta, hogy Wiedschgrätz 1922, vagy 23 tavaszán felkereste őt Mészárossal és tudatta, hogy hazafias célokra hamis francia bankjegyeket akar gyártani.

Tudja — mondja Teleky, — hogy a propaganda ellenőrzésével felhívatosan meg vagyok bízva és e minőségben kérte támogatásomat. Enlítettte még Wiedschgrätz, hogy neki van egy embere, idegen állampolgár, aki a dolgokhoz kitűnően ért.

Az elnök megkérdezi, hogy milyen álláspontra helyezkedett a kérésrel szemben.

Teleki kijelenti, hogy önmagában elítélte, azonban ezt nem mondotta meg világosan a hercegnek.

sulyozta, védői kérték a szabadlábrahelyezést, mert társadalmi helyzetére való tekintettel, szökéstől nem kell tartani s ezenkívül májbetegsége is kizárja. A törvényszék rövid tanácskozás után elutasította a szabadlábrahelyezési keresetet. Cudalbu igazságügyminiszter az állásától felfüggesztett Cernat őrnagy utódjával egy magasabbrangu bírót fog kinevezni a fogházügyek vezérigazgatójává.

Eljegyzés. Weisz Rózsikát Bánfihunyad eljegyezte Fodor Izidor Aranyosagerbegy. (Mind a külön értesítés helyett.)

Schwartz Annika Szilágyosomlyó és Moskovits Miklós Cluj jegyesek. (Mind a külön értesítés helyett.)

Mussolini katekizmust ír a hatalomra jutás titkairól. Rómából jelentik: Az egyik könyv jelentése azazint Mussolini legközönséges politikai könyvet ad ki „A hatalom alapja” címmel. A könyv rövid katekizmusjellegű lesz és utmutatást fog tartalmazni az olaszok számára, hogy melyik út vezet ők a nagyság és a hatalom felé.

Megtalálták az Oroszországban meggyilkolt joint-képviselő naplóját. Még 1920 júliusában történt, hogy a Joint amerikai megbízottait, Izrael Friedländer professzor és dr. Bernard Kántort Jarmolinitz mellett, Podóliában fegyveres banditák meggyilkolták és kirabolták. A Joint megbízottai azért jártak ezen a vidéken, hogy a zsidó inségek támogatását megszervezzék. Közbejött azonban a lengyel-orosz háború és Ukrajának ez a része akkor lengyel uralom alatt állott. Az elhagyatott falvakban fegyveresen megszervezett banditák fosztogattak és a szerencsétlen két amerikai zsidó sehonnán nem kapott védelmet. A szövetségi rendőrség a napokban közölte a Joint mostani oroszországi képviselőjévé, James Rosenberggel, hogy a meggyilkoltak naplóját sikerült Jarmolinitz mellett egy faluban megtalálni. A naplót hivatalos uton fogják eljuttatni a Joint központjához.

Feltűnt, aztán újból eltűnt a Norge léghajó. Az alaszakai rádióállomás jelenti, hogy a Norge léghajó péntek este 8 óra 45 kor tíz mérföldnyire Barrovól feltűnt mintegy nyolcszáz méter magasságban, de a vihar újból elsodorta. Azóta újabb híre nincs róla. Hétfőn reggel Vilkins kapitány elindult az északi sark felé a léghajó felkutatására.

Autóbusz és villamos karambolja a fővárosban. Bukarestből jelentik: Tegnap este a fővárosban egy autóbusz a Cobalcescu-utcán, amint ki akart kerülni egy villamost, felborult. Az autóbusz utasai valamennyien megsérültek, köztük ötven súlyosabban. A sebesülteket a Coltea-kórházba szállították.

Bizonyos mértékben meg volt ijedve és kérdezte, hogy milyen eszközök állanak rendelkezésére, mert ezeket az eszközöket meg akarja vizsgálni. Szakértőkkel akarta kipuhatoltatni, hogy mi a véleményük a dologról. Az elnök megkérdezi, hogy mit válaszolt a hercegnek a hivatalos támogatásra irányuló kérésére. Teleki válaszában kijelenti, hogy a szakértők kiküldése nem volt időszerű. Az elnök elébe tárja a nyomozás során tett vallomását, amely szerint megtagadta a segítséget.

Teleki megismétli, hogy a kérést nem teljesítette. Elmeséli ezután a Gerő szerepét. Gerőtől kapta a megnyugtató tájékoztatást, hogy a hamisítás terve kivihető, mert óriási összegek kellenek hozzá, amelyek nem állnak rendelkezésre. Erre Teleki kijelentette Gerőnek, hogy az ő missziója be van fejezve és ne foglalkozzék többet a dologgal, Gerő azt válaszolta ő szívesen abbahagyja.

Teleki után Prónai György miniszteri államtitkár hallgatja ki, aki elmondja az ügyről, hogy a múlt év november 29-én este az országos kaszinóban szerzett tudomást a hamisításról, ahol Perényi báró megkérte, hogy eszközöljön ki Bethlen miniszterelnöktől egy kihallgatást számára. Amikor megmondta, hogy a miniszterelnök genfi útja miatt ez lehetetlen, Perényi megkérte, hogy adjon át egy levelet a miniszterelnök részére. Erről a levélügyről Nadossy is tudott.

Gyermekek ápolásánál nélkülözhetetlen a **MACK-féle KAISER-BORAX**

A „Balga Szűz” Tárayval és Székelyhidi Adriennevel. Hétfőn este a Magyar Színházban Táray Ferenc fellépésével Bataille nagyhatású drámáját, a „Balga Szűz”-et játszották el. Az előadásnak külön eseménye, hogy a címszerepben Székelyhidi Adrienne fog bemutatkozni a kolozsvári közönségnek, akinek ezzel a publikummal olyan szoros kapcsolata van. A tehetséges fiatal művészno ugyanis kolozsvári származású, unokahuga Székelyhidi Ferencnek, a budapesti Opera kitűnő tenoristájának.

Szívszélhűdés érte egy nagyvárad rendőrkapitányt. Nagyváradról jelentik: A nagyvárad rendőrségén, ahol több mint tíz év óta teljesít szolgálatot, Starak Alfréd rendőrkapitányt ma súlyos szerencsétlenség érte. A délelőtti folyamán hivatalában dolgozott, ahol hirtelen szívéhez kapott, eszméletét elvesztette és leest a székről. A tisztiorvos megvizsgálta és megállapította, hogy baloldali szívszélhűdés érte. A rendőrkapitányt Kolozsvárt is jól ismerik, ahol feleségének kiterjedt rokonsága van és így itt is őszinte részvétet keltett a szerencsétlenség híre.

*** 300-nál több zsidó tréfa,** anekdota van nagyszertén feldolgozva és összegyűjtve Csillag Máté: Zsidó Anekdóták Kincsesháza” című könyvében, 222 oldal. 242 lej. Postán szállítja az Uj Kelet könyvosztálya.

közöttük.
ézett a pa-
rületben meg-
benyújtását és
mandátum nél-
scu jelöltségét
tani liberális
elyett Bratianu
liberális párt
ont határozata
re nem töltik
egy triumvirá-
li, Constantin
hat lista van
napon adták
jelölőlistákat,
küzdőlembé és
a liberális párt,
ja, a nemzeti
mokrata párt.
son
apján nyugal-
matkoztatást és
akoznak a val-
intézmények,
entőségűek. Az
jődése plaszt-
én az üldözött
erült tömegek
tatják az ujjá-
polális és egyéni
utatják a zsidó
át, a születési
ikai regenerá-
kon.
sejje a chevra-
mpázása a Bnei
litékot adta az
g számára. A
cionista exa-
tsága (Waed
és körül
hozhasznak
aronban, hogy
gmaradnak kö-
rehető lesz az
ere. Azonban e
vatoságra inti
— ugymond —
megérteni és
oz való viszo-
csönös megértés
pet játszott az
y a zsidók ke-
izmann rámuta-
hogy százötven
jött megnézni a
elben, el volt
rab technikusok
nak, hogy tanul-
nikumon folytat-
hogy a minden-
rendezett együtt-
el fog mélyülni.
népesség arány-
százalékkal emel-
blémája minden-
e. Az ilyen kicsi
k gyarapodása
yon sok. Erec-
tele tekintetében
igráns, aki Ame-
szert szert, addig
nkezője áll fenn,
ni és csak akkor
e Jisráél zsidó-
akarattól függ.
szittat.

KÖZGAZDASÁG

Zuhan az olasz lira és a lengyel Zloty

A lengyel forradalom idézte elő az olasz valuta esését is. Olasz gazdasági körökben óriási pánik keletkezett a lira esése miatt

Páris, május 15. A külföldi pénzügyi körökben érkezett jelentések szerint a tegnapi nap folyamán az olasz lira árfolyamában erős csökkenés állott be. Különösen erősen esett az olasz lira Newyorkban, ahol az esés okát a dollár-hitel kimerítésében látják. A dollárkölcsonnt annak idején az olasz kormány arra a célra szerezte meg, hogy azzal a külföldi tőzsdéken a lírát támogassa. A hitelt azonban időközben Olaszország teljesen kimerítette. Olasz körök szerint a lira jelentékeny esését külföldi spekulációs manőverek idézték elő. Ezzel egyidejűleg a lengyelországi forradalmi események a lengyel zloty is nagymértékben zuhanásnak indította. Varsói jelentés szerint a zloty újabb esése nagy pánikot idézett elő az ottani pénzügyi körökben, hogy a dollár árfolyama néhány óra leforgása alatt 17 zlotyra emelkedett, ami közel huszszázalékos emelkedést jelent. Zürichben egyébként a lira 18 50 ről 17 50 re, a zloty pedig 45 ről 35 szantimre esett.

Róma, május 15. Mussolini története megerősítette a maga eredményét. Az olasz lira már hetek óta spekuláció pergőtűzében áll, de az olasz jegybank hallatlan erőfeszítése eddig meg tudta akadályozni a kontremis tervszerű akciójának sikerre jutását. Az angol sztrájk és a

lengyel forradalom azonban mégis sikerre vitték a nemzetközi spekuláció munkáját és a tegnapi newyorki tőzsdén az olasz lira minden átmenet nélkül zuhanni kezdett. A lira zuhanásának külső oka a spekuláció volt, de a belső ok a nemzetközi piac bizalmatlansága és Mussolini háborús készülődései. Ezt a bizalmatlanságot fokozta a lengyel forradalom, mert Olaszország a lengyeleknek adott angol kölcsönt garantálta.

Lengyelország garancia fejében lekötött Olaszországnak a dohánymonopóliumot. A lengyel forradalom miatt ez a biztosíték igen keveset értékűvé vált.

A lira hirtelen zuhanása óriási megrázkóztatót okozott olasz gazdasági körökben és a pénteki tőzsdét egészen váratlanul érte. Az olasz kormány rendkívüli minisztertanácsra ült össze és elhatározta, hogy a legerélyesebb intézkedésekkel igyekszik megakadályozni a spekuláció rombolását. Azt, hogy az olasz kormánynak ez a szándéka mennyire lesz megvalósítható, természetesen a nemzetközi pénzügyi piacnak, nevezetesen pedig azon események kialakulásától függ, amelyek a lira zuhanását előidézték.

minimumra csökkenti. Az új tarifa ez év augusztus 1-én lép életbe.

Megszüntették a gabona és élőjószág 39 százalékos exporttarifáját. A CFR vezérigazgatósága értesítette a kerületi üzemigazgatóságokat, hogy a minisztertanács határozata alapján május 15. étől kezdve a kivitelre kerülő gabona-, hüvelyes- és élőjószágszállítmányok után nem számítható fel a 30 százalékos fuvardíj-öbbség, illetőleg büntető tarifa.

Bukarestben felemelkedtek a kenyér árak. Bukarestből jelentik: A főváros tanácsa hosszabb tárgyalások után megállapította az új kenyérárakat. Az árak tulajdonképpen változatlanok maradtak, azonban az 1 kilogramra kalkulált régi árak most 850 gramra lesznek érvényesek. A személye továbbra is szabad forgalom tárgyát képezi.

Németországban erősen emelkednek a jelzáloghiteltek. Berlinből jelentik: Ezen a héten ülést tartottak a német takarékpénztárak, amelyen megállapították, hogy a német hitelgazdálkodás problémája abban áll, hogy a rövidlejáratú hitelkeresleteket arányba hozzák a hosszulejáratú pénzkínálatokkal. Ténylegesen az év elején a német takarékpénztárak a rájuk bízott tőkének mintegy 30 százalékát helyezték ki zálogkölcsonnók alakjában, de belátható időn belül remélhető, hogy a takarékpénztárak betétjeinek 40 százalékát fogják hosszú időre kiadni, miáltal helyreáll majd a békebeli állapot.

Csökken a csehszlovák bankjegyforgalom. Prágából jelentik: A csehszlovák nemzeti bank kimutatása szerint a legutóbbi héten a bankjegyforgalom 237 millióval csökkent, míg a zárolások összege 265 millióval emelkedett. A devizakészlet 29 millió koronás emelkedést mutat. Május 7-én a bank nemese-fémkészlete 1072 millió 425 000 korona volt. A deviza- és valutakészlet pedig 1205 millió 416 000 koronára emelkedett. A jegybank összes aktívája 8598 millió 989 000 koronát tesz ki.

Százezer hektárral csökkent Európa répatermése. Rómából jelentik: Dr. Mikusch ismert nemzetgazdász a római nemzetközi gazdasági hivatalhoz statisztikát küldött be, melyben kimutatja, hogy Európa csaknem valamennyi államában csökkent a répával bevetett területek száma, ami természetesen következménye a cukorpiac kedvezőtlen kialakulásának. Ausztriában mindössze 1000 hektár a csökkenés, a magyarországi jelentések még nem adnak teljes képet,

azonban már eddig is körülbelül 2 ezer hektárral csökkenés mutatkozik. Németországban 17 ezer hektárral kevesebb területet vetettek be répával. Franciaországban 30 ezer hektárral emelkedett a bevetett terület, mert Franciaország állami támogatással akarja csökkenteni a cukorimportot. Csehszlovákiában multévi 312 ezer hektárral szemben az idén 270 ezer hektár területet vetettek be répával. Az egész európai statisztika szerint a mult évvel szemben mindössze 3 ezer hektár a répaterület csökkenése, azonban 1924 el szemben több mint százezer hektárral kevesebb területet vetettek be ezidén répával.

TŐZSDE

Május 15-én

A lej Zárichben 192 50—192 50, Párisban 12 25, Budapesten 260, Bécsben 262, Prágában 12 00.

Kolozsvár. Ületközések ma sem fordultak elő a devizapiacra. A kereslet élénk, de ezzel szemben a kínálat tartózkodó. A hivatalos ártolyamok a következők:

Bécs 37 35—37 35, Prága 7 80—7 80, Budapest 270—270, Páris 8 20—8 20, Zürich 51 15—51 15, Newyork 263 00—263 00, London 1280—1280, Milánó 9 45—9 45.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 10, Amsterdam 208 00, Newyork 517 23, London 2516 70, Páris 1565, Milánó 1750 00. Prága 1531 00, Budapest 72 20, Belgrád 911 00, Bukarest 192 50—192 50, Varsó 35 00, Bécs 72 95.

Bukarest. Devizák: Páris 8 20, Berlin 62 85, London 1280, Newyork 263 00, Milánó 9 45, Zürich 51 15, Bécs 37 35, Prága 7 80, Brüsszel — Budapest 37 00.

Bukarest. Valuták: Napoleon 1000, német márka 62 00, leva 1 85, török lira 125, font sterling 1275, francia frank 8 20, svájci frank 50 00, olasz lira 9 40, drachma 2 95, dinár 460, dollár 262 50, lengyel forint 27 00, osztrák schilling 37 00, magyar korona 37 00, cseh korona 7 80, belga frank —, holland forint —.

Vidéki amatőr fényképezők körjének arjegyzéket
POLITZER
fotóruházától Carei-Mare.
Vidéki szétküldés. Alapítattott 1896.

S. O. S.

Nemzetközi Embervédelmi Kiállítás

Budapest,

1926 május 26—aug. 3 ig.

A drezdai Hygiene-Muzeum „Der Mensch“ világhírű anyagának a budapesti rendőrség büntetőügyi múzeuma érdekes gyűjteményének részvételével és az egészségügy óriási méretű tudományának a közönség előtt csak hirtől ismert gyűjteményeivel. — A kiállítás területén nagyszerű vendéglő, kávéház, szórakozópark, táncpavillon reggeltől késő éjszakáig áll a közönség rendelkezésére.

Félfaru utazás

Budapestre, a visszautazásnál bármely határalomlásig lehet féljeggyel utazni.

Magyar vizum 50 L.

(1 aranykorona)

Olcsó lakás és ellátás előkelő szállodákban.

A kedvezményekre és a kiállítás megtehtetésére jogosító **igazolványok** a kiállítás romániai főmegbízottjánál a **Hivatalos Menetjegyirodában, Oradea** — és a minden romániai városban levő képviselőnél.

Tavaszi női és férfi ruhákat

fest, tisztít UNIO, Cluj

Fióközlet Str. Barițiu No 2., Str. Iuliu Maniu 8. — Telefon 877 sz.

Ingyen

FIS Engros

SZÍNHÁZ

MA

Csokos asszony színház a legközelebb bemutatja, hogy az idei szezámait fojja: először László, Ihasz. Legtöbb szerepeket kikészülnek új szer

Vasárnap d. u. fél helyárakkal. Lászlóval. So

Vasárnap 6 kor: E des helyárak.

Vasárnap este három Lili fellépés. Az I. felvonás az idény határ

szék ingyen. 2 d.b. ingyen támlásszék a

III. díj 15 in választandó elő

denki résztves vasárnap esti

Hétfő: Balga szűz (kelyhidy Adrie fell. pásevel. Na szám 394)

Kedd - Medgyaszay jesen új, Koloz estét betöltő m emelt helyárak rozat 395)

Szerda: Luxemburg repositással K Ihaszsal. Nap szám 396)

Csütörtök: Csokos a szőr. Lengyel Leővegyvel. A baéval. Premi

Péntek: C ókos esze sz. B. Sorozat

Szombat 6 órakor: helyárakkal. P Szombat háromnegy (Napibérlet 12

Vasárnap d. u. fél mekei (Gyerme kal. Sorozat 4

Vasárnap d. u. fél helyárak. Poor

Vasárnap este három szony (Báletsz

Hölgy elm

ID

nőikalap tüzlet új szalmaválapok mé árért. Átalakításol alatt kész

Cluj, Oalea R

Ingyen pünkösdi ajándék

200 lei vásárlásnál

FISCHER üveg, porcelán, zománc- edény áruházában, Cluj

Engros eladás: viszonteladónak és vendéglősöknek

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi irada közlönye

Csókás asszony. Nagy apparátussal készül a színház a legközelebbi operettujdonására, melynek bemutatója csütörtökön lesz. Valcszinű, hogy az ideai slágeroperettek sorozatos előadás-számait fogja elérni. Lengyel Irén, Neményi, László, Ihász, Leövey, Forgács j tszák a vezetőszerepeket, kik mindnyájan nagy ambícióval készülnek új szerepeikre,

Magyar színház heti előadása

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Alexandra (Leszállított helyárrakkal. Karácsonyi, Neményi, Ihász és Lászlóval. Sorozat 391)

Vasárnap 6 kor: Késérés (Taray fellépésével. Rendes helyárrak. Sorozat 392)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Antonia (Poor Lili fellépésével. Napi bérlet 123 sz. A. Az I. felvonás után jegysor-olással: I. díj, az idény hátralevő részére 50 drb. szölyeszek ingyen. Kb. 6000 lei értékben. II. díj. 2 db. ingyen pholy és 10 ingyen I. r. támlásszék a Csókás asszony premierjére. III. díj 15 ingyen földszinti jegy szabadon választandó előadásokra. A sorsolásban mindenki résztvesz, aki megváltja a jegyét a vasárnap esti előadásra. Sorozat 393)

Hétfő: Balga szűz (Taray bucsufellépésével. Székelyhidy Adrianna vendégjátékával. Poor Lili fellépésével. Napibérlet 124 sz. B. Sorozatszám 394)

Kedd - Medgyaszay Vilma bucsufellépésével (Teljesen új, Kolozsvárt még nem ismert, egész estét betöltő műsorrall. (Nagyon mérsékelttel emelt helyárrakkal. Premierbérlet 59 sz. Sorozat 395)

Szerda: Luxemburg grófja (Operettrepisz, új szereposztással. Karácsonyi II, Neményi, László, Ihászsal. Napi bérlet 125 sz. A. Sorozatszám 396)

Csütörtök: Csókás asszony (Operettujdonosság, először. Lengyel Irén, Neményi, László, Ihász, Leöveyvel. A II felvonásban attrakciós kabaréval. Premierbérlet 60 sz. Sorozat 397)

Péntek: Csókás asszony (2 odszor. Napibérlet 126 sz. B. Sorozat 398)

Szombat 6 órákor: Kamélias hölgy (Igen olcsó helyárrakkal. Poor Lilivel. Sorozat 399)

Szombat háromnegyed 9 kor: Csókás asszony (Napibérlet 127 sz. A. Sorozat 400)

Vasárnap d. u. fél 3-kor: Grant kapitány gyermekei (Gyermekelőadás, igen olcsó helyárrakkal. Sorozat 401)

Vasárnap d. u. fél 6-kor: A cárnő (Leszállított helyárrak. Poor Lilivel. Sorozat 402)

Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Csókás asszony (Béletszűnő. Sorozat 403)

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőikalap üzlet újdonságait. Selyem, szalag és szalmatalapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készítünk gyári árban.

Cluj, Calea Regelo Ferdinand 8.

ארמ. כשר. סאלאמי אונד ועלובאדאען פארבריקאונד פלייש דאלע

Schnabel Hermann

Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74. Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvet mellett eszközöketnek. שרשרת ושרשרתים

Postávaria Englezä

angol szövetáruház üzletét

Cal. Reg. Ferd. 19. szám alá

helyezze át. (v. Wesselényi M.-u.)

Glück Izrael

Kérjen mindenütt

Pierre borolva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legkövetesebb gyártmány. Garantált minőség.

1900

NYILTTÉR

E rovatban közöltekeri a szerkesztőség semmi nemü felelősséget nem vállal!

Nyilatkozat.

Ezennel kijelentem a tisztelt hitelező és fogarasi kereskedő uraknak, hogy a fogarasi „Intreprinderea Comerciala“ volt cégnek csupán fizetett utazója voltam s így semminemü felelősség nem terhel.

Kérném a tisztelt kereskedő urakat, sziveskedjenek ezt tudomásul venni.

Kiváló tisztelettel:

Schikter Márk, Siblu

Románszentgyörgyi

fürdőben évek óta fejeződik

Cher élettermet

Ujdonnan át aközve, május 20-án megnyitom. Szives pártfogást kér G. űa Zsi monáné, Malom-u. 14 szám, Cluj

Eggenberger építési vállalat, Brasov,

Weisz Mihály-u. No 15.

Telefon 7-37.

Gyárkémény építés, gőzkazán be-falazás, gépek alapozása, mindenféle betonmunkák kivitele, kemencék, gyártelepek részére, saját szerkezetű szab. füstemésztők építése. Magas építés.

Hosszu hajból pár pillanat alatt az új „CHIC“ praktikus készletk. Azó-kül, hogy haját levágatna, hosszú haját pár pillanat alatt rövid, modern haját ol. szezációs újdonság. Darabja 100 lei. Kapható minden drogeriában, illatszertár-ban. Szétküldés az ár elcszes beküldése mellett. Reductor, Cluj, Str. Reg. Maria 22

Raktár a régi királyság részére: Chemoana, Str. Academiei 2. — Bucuresti

LUX-sör

ismét kapható.

Tordai Sörgyár R.-T.

ájus 17
ezer hek-
országban
vetettek
hektárral
Francia-
közkeleteni
ultévi 312
ezer hektár
ez európai
ben mind.
közkeleteni,
százszor
tettek be
Párisban
262, Prá-
fordultak
de ezzel
vatalos ár-
0, Budapest
51-15—
don 1280—
Amsterdam
6-70, Páris
00, Buda-
192-50—
20, Berlin
00, Milánó
Prága 780.
000, német
125, font
váji frank
2-95, dinár
00, osztrák
eseb korona
Fényképek
jegyzéket
ZER
Carei-Mare.
Idős. Alapít
1896.
S.
iállítás
3 ig.
fensch“ vi-
dőség bün-
nek részvé-
éretü tuda-
rbból ismert
letén nagy-
park, tánc-
közörség-
zás
al bármely
utáni.
50 L.
átás
ban.
getehintésre
ás romániai
Menet-
és a min-
viseletnél.
Str. Iuliu
877 sz.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri: két ónál egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 80 lej. Álláskeresőknek 500/o kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Eladó Vitain, zsidó piéss egytakaróatroszszal, asurasztal, ebédlámpa villanyra felszerelve, Bartha Mihalós-u. 8, emelet.

Patkán, fogó kutyák eladóak Reg. Ferd nand 101. Ausnál, sz üzletben. 1131

Kiadó

két szoba konyha, két üzlethelyiség, fogalmas helyen, külön telken lelépés nélkül. Cím a kiadóban. 1129

Elsőrendű fényképnagyító vállalat, magas jutalék mellett, keres ügyneköket, Kalmár, fényképész, Timisoara Józsefváros. 1119

HUNWALD

Mag. Str. Vlahuta (vált. helyen) 2. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükrök gyár. Tükrök, színes üvegek és üvegcsiszoló vállalat. Tükrök, színes üvegek, csiszolás. 1907

Eladó 4 járatu vizimalom szántófölddel és erdővel, előnyös fizetési feltételek mellett. Erd. klédni Rózsa, Tg.-mures, Sandor János-utca 42. 1126

Szegénysorsu ier, kereskedemista iu kosztért tanitana kisebb diákokat. A jövő tanévben, Erdély bármely oly városában, hol kereskedelmi van. Szíves ajánlatokat „Szegénysorsu” jellegre a kiadóba kér. 1127

Kiadó Barosvásártely legszébb helyen egy 50 év óta fennálló fényképészeti műterem hel. isg i. Erdéklődni lehet Kohn Sámuel malomtulajdonos, Tg.-mures. 1126

Írógép, jómárkájú, kevéssé használt, keresetilek megvételre, Szentlélek-u. 1, iroda. 1117

Önálló magyar-német levelező, gyors- és gépiró, május 15-ől a délutáni órákra foglalkozást keres Cím a kiadóban.

Nagyobb iparvállalat administira ora, ab olu mérlegképes könyvelő, önálló levelező, magyar, román, német nyelvismerettel 12 évi bank és kereskedelmi gyakorlattal, alását valtoztatni óhajtja. Megkereséseket „Agius” jelleggel a kiadóhivatal továbbit.

Berlin házakra

szonn 1 pénzt folyósít havi 1 1/2 o/o mellett. Házak vételét és eladását, ugyszint n azoknak kezelését vállalja és garantálja a békéber 200/o át tiszta haszonként, jelenleg itt tartozkodó többszörös háztulajdonos. — Ajánlatokat „Berlin” jellegre a Lloyd Express, Cluj, Str. Radu 9. továbbit

Központi fekvést, különbejáratu, csinosan burtozott s obát keres két fiatalember. Cím: Lóbl Lajos, Str. Baron L. Pop 10. Telefon 228.

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, sajtóirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) írógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan készülnek. FővártelFriedmann könyvkereskedésben, Fötér. 842

Elsőrendű hölgyfodráz és manikűröző hölgyek felvételnek m gas díjjal, — Doggeandorf, hölgyfodráz, Timisoara, Kossuth L-utca 12. 1113

Itánó bivaly- és tehéntej a nyár sulyamán is garantáltan friss reggeli tejis, Rudolf-ut 36.

Pianinót vagy rövid zongorát keresek megvételre. Cím a kiadóban,

Vendéglőt kerthe yiséggel, a Fötér mellett, Str. Julia maniu 8 sz. alatt bérbe adja a „Munca” fogyasztási szövetkezet. Erdéklődni ugysnott délelőtt és délutáni órák között.

Kalmár Áruforgalmi Rt.
Cluj, Str. Regina Maria 25.
Kizárólagos borszéki ásványvizierakat.
A legjobban felszerelt raktár mindenféle ipari cikkekben. Festék és fűszer engros és endetail. Mindenkor a legolcsóbb napi árak.
Telefon interurban 4-25.

Pályázat
A Timisoara-józsefvárosi orth. hitközség keres a korusa számára egy állandó bassistát és tenoristát, kik jól olvasnak kottát. Továbbá jó hangu alt és szopranistát. A jelentkezőknek lehetőségük van ipari pályán vagy a zsidó Lyceumban való továbbképzés. Fizetés meg egyezés szerint. Pályázók azonnal jelentkezzenek Schwarzmann Jakob főkantornál, Timisoara, Józsefváros, Ötvös-utca 21.

Olcsó cipőárusítás!

Raktár-n levő cipőinket üzletátal-ítás miatt, minden elfogadható árban elárusítjuk. Mindenkinék saját érdeke ezen kedvező alkalmat kihasználni.

FRAȚII GONDA magazin de gheto, Calea Reg. Ferdinand 25. - Főpostával szemben.

Schieb

Kereskedelmi és ipari vállalat Nagyszeben, Bahaga: s 15. — Telefon 469.
Stállit olcsó áron és előnyös feltételek mellett cséplőgépi urak t, telegyári gépeket, melmosat, kő és zövezépeket, kenderfeldolgozó gépeket. **Műszaki szaküzlet:** állandó raktár az összes fém- és tartóanyagok szerzőmóában, vízvezeték, gőz- és sör armaturák, tömítősanygok. Olajozó és kenő készíltke, csavarárúk, kétrézes fa szikkek, I- és g-p-szíjak, csapágyfém stb.

Kinutatós

a Marpa Lanefes (Kő házi betegekét élemező) egyesületek 1926 évi április havi működéséről. Kiosz ott 964 ebéd, 106 liter tej, 14 liter tor. — reggeli, — vaesora. **Bevételek:** Tagdíjakból 18,950 lej. Bategek hozzájárulása 3830 l.j. Templomi és egyéb hozzájárulások 300 l.j. Ebédek megváltása 1037 lej. Adományok 825 l.j. 964 ebéd értéke 48,200 l.j. Tartalékalapból (e havi találkiadás) — lej. Összesen 73,142 lej. — **Kiadások:** Étel-herdésért 5608 lej. Igazgatási költségek 4460 lej. Jutalékokra 4581 lej. Konyhai kiadások és főzés 3924 lej. Tejszámla városi bategeknek 455 lej. Segélyek városi bategeknek 2200 lej. Kiosztott ebédek értéke 48200 lej. Egyenleg 3714 lej. — Összesen 73.142 lej. — **Mózes Elek** titkár. **Neumann Mórné** elnök.

Üzletáthelyezés miatt

minden elfogadható árban eladó: antik batorok, **vitrinek, könyvszekrények** stb. **Márkás porcellánok, persa- és smyrna-szőnyegek.**
Rosenberg I. régiségkereskedésben Cluj, Str. Memorandului (Unio-u.) 25.

MARTIN PAL Jun.

Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.
כשר ועלכווארען פאנכויק
עדיינאם אללערלייא ועלכווארען
פאנכוארעטעס ועודען פראמט פער נאכנאהמע
פערקעוארען. פריינדקראנט אונד הכשר אוף פערלאנגע.

Megnyilt a Felixfürdő tőzsomszedságában

teljesean ujonnan átalakitva, a **Bihar szálloda és étterem**
Elsőrangú kiszolgálás. — כשר. ארטד. kitűnő borok elsőrangú ciganyzenekar.

Eladó kötszövgyári berendezés,

mely áll alatt felsorolt gépekből, teljesean újemképes legjobb állapotban, kedvező fizetési feltételekkel.
5 drb. 7/80-as 1 drb. 6/60-as
2 drb. 8/70-es 2 drb. 7/50-es
3 drb. 8/80-as 3 drb. 12/60-as
3 drb. 10/80-as 1 drb. 5/60-as
1 drb. 9/60-es Jaquard 2 drb. 6/20-as
2 drb. 6/50-es 1 drb. 10/70-es
2 drb. motorikus spulnizógép 12—12 spindli berendezéssel. Gépek vevőjének kívánatára rendelkezésre hozsátatik a vevők névsora, amely évi 10—12 millió forgalomnak felel meg. — Cím a kiadóban.

Tavaszi újdonságok

megérkeztek
Neumann M.
férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piața Unirii (Fötér) 14

Dental Depot

Weiss & Schwarz bécsi cég
Cluj-i lerakata
Cluj (Kolozsvár) Egyetem-u. 1., II. em.

Hofherr—Schrantz—Clayton—Schuttleworth-féle
cséplőgépek
Kivánatra árajánlással szolgál. Nagyon előnyös fizetési feltételek.
A világhírű 10/20 és 15/30 HP International
traktorok,
mindenféle motorok, mezőgazdasági gépek raktáron
Emil Blaga cégnél **Cluj**

Szerkesztőség kiadóhivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, S. B. u.
A. Pop (Brassai-utca)
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
A. N. Sz. — — — — —
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is lej
Bukarestben — — —

1926 május 18 Ked

Elsőrendű óks
Preciz órajavítás és
Szolid, sz
DUNKY
Cluj, Piața Unirii 29.
Arany, platina legmagasabb ár

Meghalt VI. Me

Az utolsó török szultá egyezhűdés következté fűződik Törökország me alább is annyiban, hogy cseszűlő török nemzetg fosztotta trónjától és sz távozásávl vette kezdet zációs munka, mely a t lag lezűllött Törökország s röleg — demokratizál az öreg Mehemed szultá és feendális rendszeren a törökök mozgalmát nem gikus Kemal pasában, rében ellenfelét látta. A igazságszolgáltatás Kem zelem babéraját s az öre kezett olyan ellenforrad melyek megdöntik a k országban újra visszaáll fanatizmus uralmát. Ez most már bizonyos, hog hárem, a fez és a dolog szaka megszünt Törökors letesebben halad előre a mint katonai hatalom is a nagyhatalmaknak erős hunyt Mehemed szultán szág trónjára, tehát köz fejezése után Mindössz így igazán kevés rész irányításában.

Javu
A lira jegyzése a né pont óta javult és a s emelkedett. A züric 17:50-es árfolyamáról javult. Római jelent min Angliából indult közti tengeri politik kezdjenek.

Életjeit adott
Róma, máj. 17. Ma rint Amundsen léghaj irányban fekvő, kis al ben földre szállt. A d egyszerű népe nagy lel sikratávirója pontosan állomásokkal. A léghs van. Rómában kitűnő amely Mussolini aján sikeresen oldotta m forró tüntetést rendez hajó olasz utasának r ezredes felesége az er cán hullámszó tömeg Bolsani államtitkár között a „Norge” me

Alapítalan vo megg
Bukarest, máj. 17. tése alapján mi is a leg hogy Bukarestben elt szágban forradalom t kolták. Vasárnap regg hivatalosan megcáfolt sajtóba is bekerült